

ДЕКЛЯМАЦІЇ

для

ДІТЕЙ І МОЛОДІ

1. НА НОВИЙ РІК.
2. НА ВЕЛИКДЕНЬ.
3. НА СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ ВЕЧОРІ
4. НА РІЗДВО.
5. НА СВЯТО КНИЖКИ.

Накладом і друком „Українського Голосу”
Виннипег, Канада.

1937

ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

Монольоги й Діяльоги для Дітей і Молоді. Зміст книжечки складається з 6 монольогів і 9 діяльогів	.25
Без Старших. Комедія в 2-ох діях і Микольців Подарунок, комедійка в одній дії	.15
Дитяче Свято, сценічний образок в 2-ох діях і Ріпка, сценка-казка для малих дітей	.15
Гостина Святого Миколая, сценічна картина в 2-ох діях	.10
Козацькі Діти, сценічна картина з татарських часів в 2-ох діях	.10
Привітні Господині, комедійка в одній дії і Химери Славка, комедійка в одній дії	.15
Марусина Ялинка. Різдвяна песка	.15
Лісове Свято. Купальська песка-казка	.15
Сон Місячної Ночі. Плястова гра в 5 діях	.30
Свято Весни. Сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Музика І. Лісовика. Річ діється на Великдень	.30
У Школі, сценка на 1 дію і Подруги також сценка на одну дію	.10
Маємо також на складі інші видання для дітей і молоді. Пишіть по катальог.	

UKRAINIAN VOICE

P. O. Box 3626

WINNIPEG

CANADA

С Н І П

Український Декляматор

ПЕРШИЙ ТОМ
ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

ДРУГА ЧАСТИНА

Деклямації: 1) На Новий Рік. 2) На Великдень.
3) На Святомиколаївські вечери. 4) На Різдво.
5) На Свято Книжки.

diasporiana.org.ua

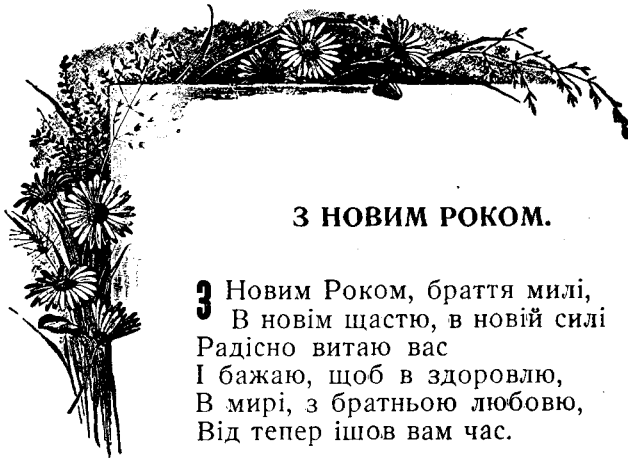
Накладом і друком „Українського Голосу”
Вінніпег, Канада
— 1937 —

Printed in Canada.

Published and Printed by
Ukrainian Publishing Company of Canada, Limited
Winnipeg, Manitoba, Canada.

I. ДЕКЛЯМАЦІЇ НА НОВИЙ РІК.

З НОВИМ РОКОМ.

З Новим Роком, браття милі,
В новім щастю, в новій силі
Радісно витаю вас
І бажаю, щоб в здоровлю,
В мирі, з братньою любовю,
Від тепер ішов вам час.

І бажаю, щоб трудяще
Те життя вам якнайкраще
Без біди минуло всім,
Щоб думками ви міцніли,
Багатіли, не бідніли,
Щоб веселий був ваш дім.

І бажаю, щоб ми згідно,
Сміло, свідомо, свобідно
Йшли до спільної мети.
В своїй хаті жить по свому,
Не коритися нікому,
Лад найкращий завести.

Щирій праці — Бог pomoже!
Дай вам Боже все, що гоже!

Іван Франко.

НА НОВИЙ РІК.

— Годі, хлопці, годі спати!
Швидче встаньмо, геть із хати;
Вже ж настав нам новий рік, —
Швидче йдімо ми на тік.

Ви не гнівайтесь, татуню,
Що заскочим трохи в клюно:
Наберем собі потроху
Жита, гречки і горожу;

Возьмем трохи і пшениці,
Та насиплем в рукавиці,
І шугнемо по хатах,
Швидко-прудко, як той птах.

Хто ще спатиме, — ми збудим,
Бить горохом того будем,
Тарабанить по кожусі,
Щоб устати таки мусів —

Нам якийсь гостинчик дати,
А ми будем посівати:
— Посіваємо на щастя,
Посіваєм на здоровля!

Сіємо на новий рік,
Щоб діждали на безрік!
Просим Тебе, милий Боже,
Роди в полі хлібець гоже, —

Жито, гречку і пшеницю,
І усякую пашницю.
Сієм, вієм, посіваєм,
З новим роком вас витаєм!

П. В-ін.

ПРИВІТ НОВОМУ РОКОВІ.

На шляху ми Тебе стріли,
Новорічнеє дитя!
Як далеко ще до ціли?
Знаєш втому, тин-пугтя?

Не проханням, а пробоєм
Ми прямуем до мети!
Коли хоч так, з нашим боєм
Побідиш також і Ти.

Твої кучері діточі,
Головуса, ясна твар,
Твої врялені в даль очі —
Зраджують хлопячий жар!

Ми в пересуди не вірим,
Не плакаєм ясных мрій:
Все на власні сили мірим,
Хоч нас невеличкий рій.

Ми з судьбою розбратались.
Шлях наш повний неудач:
Та твердими ми остались,
Як твердий, упертий грач!

Не забракне нам відваги,
Хай не бракне лиш Тобі!
І не сподійся розваги,
Як найдемось в боротьбі!

Дармо кликали ми досі,
Беручись до боротьби!
А тепер ми шлях до Волі
Добуватьмем без судьби!

Підем хоч би й проти долі!
Хоч пробоем проти всіх!
Все добудем по неволі!
Все — нащадкам на успіх!

Не спочинемо у бою,
Аж сповнимо заповіт!
Вороги хай йдуть юрбою,
Розторощим цілий світ!

Ось такі ми, Новий Роче!
Не злякає нас терор!
Хай йде з нами, хто йти хоче!
З нами в бій! Під наш прапор!

П. Люпенко.

«»

ПІД НОВИЙ РІК.

Чуємо, Року Новий,
Твій скорий, неблаганний хід.
Ріки проходиш вбрід,
Бурею топчеш лан,
Світ блискавками палиш,
Дуби гнеш, як комиш,
І мчиш... і мчиш... і — мчиш!

В світі не було див,
Щоб час їх не творив.
Гори за чуба брав і тряс,
Вулькан то бухав то гас,
Люди — мушки в янтарі*),
Вчора ще — велич і слава,
Нині — лиш цвинтарі,
Лиш пустка і кривава заграва.

Вчора острів час добув з океану,
Завтра жбурнув ним у глиб,
Вчора хтось мрієчку мріяв румяну,
А завтра вже — погиб.
Вчора гаї пальмові зеленіли,
Нині — Сагара, піски,
Вчора степи життям буйним кипіли,
Нині — мороз, ледняки.

Але й хоч мав час у руках таку владу:
Воду, вогонь, чуму.
Хоч безупинно ніс людству загладу, —
Не повезло йому!
Навіть страшній, сильній долоні смерти,
Годі було слід людський змити-стерти.
Сильнішою від сили тисячліть,
Непереможна існування хіть!

**
*

Не знаємо Новий наш Року, Пане,
Дитино Хроноса**) старого,
Що добре нам несеш, а що погане,
І на яку нас поведеш дорогу,
На шлях невдач, чи, може, перемогу
Судив Ти нам? — Не знаємо, їй-Богу!

Тому й виходимо до Тебе на ворота,
З руками чистими і з хлібом-сїллю;
Ти не дивись, що в нас така турбота,
Що лица наші вялі, вкриті цвіллю,
Ти нас не вбеш ударом зпоза плота:
В серцях горить ще до життя охота!

Б. Л.

*) Янтар — бурштин, живиця допотопних дерев, яку
знаходять іноді скаменілу і яку дорого цінять. В цій жи-
вці зустрічаємо іноді допотопні скаменілі мушки.

**) Хронос — грецький старовинний божок часу.

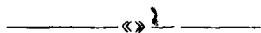
ВІТАННЯ ВІД НОВОГО РОКУ.

„Хлопець я собі маленький,
Бо недавно ще вродивсь,
Та вважайте ви на тее, —
Вашим паном опинивсь!
Що кому я схочу дати,
Тее й буде за мій час;
Та про те вам не відомо,
Що готую я для вас!...
Я вродивсь в мороз, у холод,
В завірюху, — та дарма!
Перед холодом, морозом,
У мене страху нема!
Хай лихий Морозко тисне, —
То для мене не біда!
Розійдусь, розворушуся, —
Кров у мене молода!
І подамсь по Україні,
По дібровах, по степах,
Зазирну й в віконця людські, —
Що там діється в хатах?
Там товаришів знайду я,
Молоденьких як і я, —
Їм найкраще усміхнуся,
Їм порадонька моя:
Тата, маму хто не слухав, —
Вже того не буде знов,
Ні, не буде більше сварки, —
Буде згода та любов!
Хто не дуже добре вчився...
Можна й тута раду дати!
Бо хіба велика штука —
Краще вчитися почать?
Трохи більше напосістись,
Більше праці докладать,
І — хто ззаду зоставався,
На переді може стать!

Хто не жалував найменших,
То скажу я: — „Гей, дивись!
Не подоба слабших кривдить,
Гей, козаче, схаменись!” —
Хто цурався свого слова,
По українськи не читав,
Рідну мову свого краю
Як чужинець занедбав, —
О, того напну я добре!
То — великая біда!
Бо книжок вже в нас багато,
Є й газетка неодна.

І мою нову науку
Всяк послуха—певен в тім!
Краще справа, милі браття,
Піде в Рокові Новім!
А тепер — здорові будьте,
Друзі всі, по мові тій!
Я низенько уклоняюсь —
Вам, громаді молодій!”

Олена Пчілка.

НА НОВИЙ РІК.

І ще один старенький рік минув!
Молодший дід між давніми дідами
Розкаже все, що бачив в світі, чув,
Шанований і щастям і сльозами.

Думкою ти туди не долетиш,
Куди від нас його сховала доля,
На віки зник, не сподівайтесь більш,
Вже рік новий дала нам Божа воля.

І люди знов, як водиться давно,
Турбуються, щоб гостя звеселити,
Радіють всі, гостюють мід, вино,
І цяцьками вбирають гільце діти.

Наш милий гість! Дай, Боже, добрий час!
Як янгола, тебе ми привітаєм;
З божих сторін ти прилетів до нас,
На тебе ми надію покладаєм!

Зроби нам все, як слід і до пугтя;
Витаючи над нашою землею,
Пішли нам час спокійного життя
І осіни нас правдою святою!

Леонід Глібів.

«»

НОВИЙ РІК ДО НАС ІДЕ!

Новий Рік до нас іде ранком до схід сонця,
Заглядає до всіх нас в хату крізь віконця.

А на вікнах там іней і з морозу квіти —
— Гу-гу! Пу-гу! Чи живі, чи здорові діти?

Чи веселі, чи сумні, чи рум'яні, дужі,
Чи ви дуже боїтесь тих снігів та й стужі?

Чи є в вас там, діточки, совги та й лещата,
Чи є шапка й чобітки і нові санчата?

Може голод там у вас, може де недуга —
Може хто в цей прикрий час ходить без кожуха?

Може в горю батько чий без роботи гине,
Може молока нема в хаті для дитини?

Може бракне нафти, дров, муки на кулешу,
Може вітер рве з плечей латану одержу?...

Може де у хаті сум, нужда безпросвітна,
Може мацуха бурчить гнівна, непривітна...

Не журіться, діточки, всім вам я поможу,
Всю журбу від вас я геть полем порозношу!

Я вам щастя принесу, радісну годину —
Вік ваш юний заміню в соняшну перлину.

Бо я є той Рік Новий, що чарує мрію,
Силу всім дає на бій і несе надію!

М. Матіїв-Мельник.

З НОВИМ РОКОМ.

Добрий вечір, щедрий вечір!
Благим миром, Рідна Хато,
Покріпися, осінися
На Нового Року свято!
Було лихо — хай щезає!
Встане певно день обнови,
Але мира тобі треба,
Світла, труду і обнови!
Нашадки козачі, двигнімся всі враз,
І духом і серцем кріпимся!
Двигнімся, як рідні землиці сини,
Брат з братом за руки возьмимся!
І серце до серця і руки до рук
Сплетімся віночком посполу,
Бо Мамі-вдовиці днесь треба всіх нас,
Прогнавши всіляку нечесну крамолу.
До праці — двигнімся всі враз!
Гей щедрий, гей добрий вечір!
Гей дай вам Боже лиха не знати,
Лиха не знати, щастя придбати;
Гей щедрий вечір, гей добрий вечір!

В. Масляк.

З НОВИМ РОКОМ.

Вчора був ще Рік Старий,
Все бувало по старому,
Нині вже зійшов Новий,
Хай же буде по новому!
 Бе дванадцята година —
 Хай живе нова людина!

Хай у силі йде кріпкій
Рік Новий по наших полі,
Хай сплете вінець надій
Наш народ, що є в неволі!
 Хай неволя пропадає,
 Краща доля завитає!

Хай пропаде все, що нас
Все гнобило і слабило, —
Хай гряде великий час,
Хай всміхнеться Мати мило!
 Хай всміхнеться Рідна Мати
 І хай стане панувати!

Хай пропаде те, що нам
На дорозі все ставало,
Хай прийде до наших брам
Все, що лихо нам забрало.
 Хай обновиється руїна,
 Хай воскресне Україна!

Гей же, ріднії брати,
Всі зєднаймося з братами!
Мов один всі станьмо ми —
Ті, що тут, і за морями...
 В Новий Рік зєднаймося в лаві,
 Україна встане в славі!

Ю. Шкрумеляк.

З НОВИМ РОКОМ.

Гей Рік Новий, молодий гість
У нашу хату йде,
Гей та яку він доленьку
З собою приведе?

Чи рожин цвіт, чи острий терн,
Сльозу, чи ясний сміх?
Чи радість з ним, чи біль спливе
До наших низьких стріх?

Питає гість: „А ви чого
Бажали б, люди, мати?
Яке добро, який талан
Вам кинути до хати?”

А йому в одвіт з під могил,
Що мріють в даль степову,
Замучених дідів гуде
Могутне віще слово:

„Рукам їх дай чарівну міць
Не чути ран мозолів,
І серед терня рідний лан
Справляти в ріднім полі.

Очам дай зір, соколин зір,
Щоб в сонце сміло мчали,
На блиск ідей будуччини
Повік не замикали.

Душам їх дай завзяття гарт,
Щоб спину в низ не гнули,
Своїм шляхом до своїх мет,
Як в вирій птах, линули.

А в серця влий їм віри здрій
На кращее будуче,
Хай нині шлях мостять вони
Для поколінь грядучих.

Ця віра крила їм припне,
Як лицар той завзятий
Перелетять крізь пекло мук
У соняшні палати.

А прийде день, обнови день
Для народів родини,
Відродяться новим життям
І діти України."

К. М.

«»

ПІД НОВИЙ РІК.

Північ. Глибоко сплять людські хатини
В сніжисту сповиті кирею,
А луни червоні мандрують як тіни
По білих узгір'ях інею.

Блимають у церкві віконця перлові —
Це місяць малює скла дрібні,
А хрести цвинтарні і верби в діброві
Маячуть крізь мраку мов срібні.

Як тихо! Та тільки відчуйте душею
Цю глуху, північну мовчанку:
Серць грімкі удари стукотять під нею,
Веселі як розсвіт поранку.

І хоч там заснула струджена оселя,
Не спочив дух людський, величний —
Чуть молотів гомін, як йде з підземелля,
Удари об камінь гранітний.

Проломлюють скелю стотисячні руки
І пісня лунає в блакиті:
Єднаймося до труду, спільної науки,
Справляймо дорогу просвіті!

О діти! Й ви згодом станете між тими,
Що молотом стелять шлях долі —
Учіться, працюйте силами усіми,
Бо труд ваш — мур зломить неволі!

Катря Гриневичева.

«»

З НОВИМ РОКОМ.

Новий рік! Новий рік!
Сходить в хмарці з неба,
Кому щастя, кому втіхи,
Нам любови треба.

Щоб у братній збиті гурт
Всі за одно стали,
Разом руки, разом серця,
Долі добували.

Новий рік! Новий рік!
Розпускає крила,
Кому сниться на них слава,
А нам духа сила.

Сила духа, гарту серць!
Щоб не впасти в бою,
А упавши, встати знов
З силою новою.

Новий рік! Новий рік!
Дари людям сіє,
А хто просить рожі цвіт,
Ми — цвітка надії.

Щоб у пільмі, хоч би нас
Вража сила жерла,
Серед громів з небо бив
Гимн наш: Ще не вмерла!

К. Малицька.

II. ДЕКЛЯМАЦІЇ НА ВЕЛИКДЕНЬ.

ВЕЛИКДЕНЬ.

В зорі вбрана, нічка гожа
Слухає, як служба Божа
Відправляється в церквах,
Що палають всі в свічках.

Та не жде лиш до останку:
Уступає місце ранку.
Дня провісник і гонець,
З ніччю перший він борець.

Він хапає в неї зорі,
Сягне в доли, понад гори,
І до церкви заодно
Заглядає кризь вікно.

А у церкві і з надвору
Все село людей до збору.
От, по службі, навкруги
Вже обносять хоругви;

Білі ризи, світлі лица,
А край стежки освятиться ---
Виглядає з хустинок
Стілько їжі, писанок.

Свічечки в пасках палають,
Наче б ясні зорі сяють.
Хор веселих голосів
Великодний тягне спів.

А з дзвіниці — у всі дзвони!
Що найбільший -- бе та стогне,
„Празник ва-ам...
Праця на-ам!” ...

А дрібніші за ним жваво
Відбивають всім на славу:
„Великдень!”
„Великдень!” ...

Чує сонце — і зо сходу
Зараз встало до народу
І з радіючих небес
Сяє всім: „Христос воскрес!”

О. Пчілка.

—————«»—————

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„Христос воскрес! Із мертвих встав!”
По світу всім співають —
Лиш преславутий Дніпр заспав...
Там неньку розпинають!...

Христос воскрес! І всі воскресли —
Лиш ми чомусь завмерли...
Одні страдають в чужині —
Других в тюрми заперли.

Їх бють, катують по тюрмах!
Беруть на проби, муки...
Весь край купаєсь у сльозах,
В кайданах мліють руки!...

В день Твого, Боже, Воскресення
Усі народи встали —
Лиш ми ще свого голосіння
В пісні не проміняли!

Р. Сухоставський.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! — воскресне правда
На стид і сором всім катам;
Не буде ж вічно в нас неправда,
Засвітить сонце правди й нам!

Христос воскрес! — хоч ще недавно
На смерть ганебну мусів йти;
Воскресне правда ясно, славно,
Хоч стережуть її кати.

Христос воскрес! — по Україні
Весела пісня гомонить;
Несеться пісня по руїні,
Народ співає, хоч терпить.

Прийди воскресший Божий Сину,
І нашу доленьку побач,
Потіш українську дитину,
Або із нею враз заплач.

Голодні діти, мама й тато,
Співають днесь: Христос воскрес;
Прийди, Месіє, нині свято,
Прийди на землю із небес.

Не вчуеш тут воскресних дзвонів,
Стоїть дзвіниця в нас німа;
Забрали дзвони всякі гуни,
А на нові гроша нема.

Лиш пісня наша мила, гарна,
Несеться нині до небес:
Воскресне правда щира, ясна,
Христос воскрес! Христос воскрес!!

М. Магир.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес!

Летять горою
Ключем загнувшись журавлі;
Летять з далекої землі,
З країв тепла в краї півночі
Ділитись нашою судьбою...
Природа вся, по довгім зною,
Мов голуб, приязно гуркоче;
Чутна ціла теплом, весною!

Христос воскрес!

Нова принада!
Краса вертає на ліси,
На ниви рівні, на луги...
Все віджива і груди підносить.
Зазеленіла вже левада.
Встає весна, мов Божа Лада*)
Чарівний запах скрізь розносить:
У кожне серце йде вірада!

Христос воскрес!

За день в гущаві
Той соловейко музикар,
Лісних музиків провудар,
Веселу пісню заспіває...
Небесний звід синьцем палає...
А там ратай спочив при справі
Тих чорних скиб, вони ж чорняві —
До сонця — соняшні, яскраві!

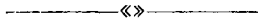
Христос воскрес!

В сімі, в родині
Лунає радості гомін...

*) Лада, богиня весни, краси, любови.

І воскресення кличе дзвін:
„О встаньте враз сини землиці,
Весна іде! в весни годині
Роботи час! а час — то нині!
Хай завтра стане рай в хатині,
В родині Матери... Вдовиці!...

Володимир І. Масляк.

ВОСКРЕС ІСУС ІЗ ГРОБУ...

Воскрес Ісус із гробу,
Як був обіцяв,
Мир і життя вічне
Нам подарував.

Воскрес Ісус із гробу,
І смерть побідив,
Та з пекла неволі
Світ освободив.

Воскрес Ісус із гробу —
Скрізь голос несесь
І Ти Україно
Скоро воскреснеш!

Воскрес Ісус із гробу,
То ж вставаймо всі
І прапор Свободи
В гору піднесім!

Воскрес Ісус із гробу...
Україно вставай,
Розривай окови,
Волю привитай.

М. Мартинюк.

БЛАГОВІЩЕННЯ ВОСКРЕСЕННЯ.

Амінь! Сповістіте сумним в Україні:
Господь воскресення їм шле заповіт:
Нехай не ридають на смерть по руїні —
Нехай їм засяє в серцях новий світ!

Як вмиється з крові поранная зоря
Росою — сліпому розкриється схід...
Зійде наше сонце з кривавого моря,
Вогнем возсіяє папоротин цвіт!

Господь остеріг вас моїми устами
Щоб ви були мудрі на західний глум;
Мене ви замкнули за слово до ями,
А я плакав кровю у візях дум...

На блуд не ридайте! Гартуйте завзяття
І будьте як молот і божа стріла!
Над злочином світа повисло прокляття
Їх кров мільонів з землі прокляла...

І вилетить бомба з кривавого поля —
Розпадеться Вавель, затруситься світ...
І з крові й заліза розвернеться воля —
І знов буде пекло кроваве сім літ!

Сім літ буде Тризуб у хаосі вира,
Аж дійде до раю народ через ад —
І встане держава з нас Володимира,
А мир постановить святий Цареград!

Хто хоч, хай не вірить — а ви віру майте,
Що злочин розточить насильних у плінь —
Не плачте! — а чола квітками вінчайте!
Господь це крізь мене голосить, амінь.

В. Пачовський.

РОЗБИТИЙ ДЗВІН.

В воскресну ніч, коли блакитна тиша
Чекатиме на вістку про Христа —
Піди над Збруч, над лиховісну річку,
Припадь там вухом до землі!...
Послухай... Гомін!...
То вітер так у висохлім бодяччі,
В розвалинах засуджених домів...
Припадь ще ближче, нижче до землі,
І слух загострений пішли...
Дзвенить щось глухо... ланцюги.
Сибір. Соловки. Всі шляхи.

А дзвін?... Соборний дзвін Софії?!...
Мовчить. Німіє серце в ньому.
З обдертої гетьманської дзвіниці
Не подає вже голосу до нас.
Розколений на двоє.
Дзвонив ним хто хотів.
Один бив тільки в одну крису,
А другий насміхався і — кулями з гармат.
Мовчить тепер, розколений, наш дзвін.

Чи є на світі лік чудесний,
Щоб загоїти рану дзвона,
Щоб знов скупались наші душі
В його цілющих ясних хвилях?!
Є лік, що щілину залиє.
Один-одним, дорогоцінний!:
То наша, не чужа, сердешна кров!...

І вірю я і вірмо всі, о браття,
Що ми залиєм срібну крицю
Соборного, Софійського, одного,
Щоб він по віки не затих.

Тоді на горах, на святих
До сонця блисне весняного
Хоч мільон добутих з піхви лез...
А дзвін — як грім:
„Усім! Усім! Усім!
Христос воскрес!”

Роман Купчинський.

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ ДЗВОНЯТЬ...

Великодні дзвони дзвонять,
Пісня ллєсь: „Христос воскрес!”
І журбу і смуток гонять
В цей великий день чудес.

Наче промінь сонця ясний
Пітьму ночі продира,
В серцях усміх сяє щасний,
Гасне смуток і журба.

Дивна пісня ця змінє
Наші душі до основ,
В серцях наших розцвітає
Тільки згода та любов.

Як широка Україна,
Де лиш ходу не зверни,
Скрізь немов одна родина,
Скрізь лиш сестри та брати.

Щоб так пісні цеї сила
Мала вплив в нас все життя,
Україна наша мила
Була б вільна все й сильна.

Хай вам, діти, в тямці сяє
Все ця правдонька свята:
Воля, доля там вітає,
Згода де веде діла.

То ж в воскресне, діти, свято
Ви зложіть святий обіт,
В своїх серденьках плекати
Все лиш ясний згоди світ.

Щоб, як вийдете вже в люди,
Серед горя, серед бур
Всі ви згідно несли труди,
І стояли наче мур!

Я. Вільшенко.

«»

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Як прийде весна красуня,
Як розкине чар життя,
Від пісень лунає воздух,
Від пісень дροжить земля.

Много чуеш дивних звуків,
Много віщих голосів,
Над полями, над лугами,
У гаях, у тьмі лісів.

Много звуків, пісень много —
Та чутніше всіх з небес
Роздається клич святочний,
Клич грімкий: Христос воскрес!

І на клич цей, на ту пісню,
Що світами ген несесь,

Вся відгукнеться природа,
Світ відгукнеться увесь.

Гріє землю ясне сонце,
Теплі їй проміння шле,
А довкола дзвін за дзвоном
Розливається, гуде.

Ллється пісня піднебесна,
Воскресають з нею знов
В серці нашім цвіти віри
І надія і любов.

Забуваєм всі обиди,
Мов не було їх во вік
І в святочний день весняний
Обновляєсь чоловік.

Тиха радість в серці грає,
Рад би всіх людей обнять
І не днину, а всю вічність
Всіх любить і все прощать...

„Дзвінок”, 1908.

НА ОЛИВНІЙ ГОРІ.

На Оливній горі
Наш Господь там молився
І на муки страшні
За всіх нас готовився.

І умер, та воскрес,
Щоби всім засвідчити:
Кривді Правди з небес
Нема сили убити.

Хоч здається нераз,
Що Неправда горою,
Все вертають до нас
Зелень, квіти весною.

Так і Правда свята
Не загине ніколи,
Вона тільки бува
В тої Кривди в неволи.

Тому, дітоньки, вам
Все до цього змагати:
Треба вміти все нам
Лиш за Правду стояти.

Певна зброя одна:
В згоді, братній любови,
Бо незгода дала
Україну в окови.

В Воскресення Христа
Присягніте всі, діти,
Для Вкраїни добра
В згіднім труді все жити.

Я. Вільшенко.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Іде весна!
Природа в ореолі.
Багато сонця край вікна
І снів о кращій долі.

Христос воскрес! Сади в квітках
Радіють скрізь весною.

Скрізь дзвонять дзвони по церквах,
Та гомонять горою:

Христос воскрес! Досить вже сліз!
Йде щастя запорука!
Досить кайдан! Любіться скрізь!
Подайте ближнім руку.

О, не для нас ще ці кличі!
В нас кнут ще верховодить.
В нас пута скрізь і плачучи
Христос між нами ходить.

Бреде по таборах, тюрмах,
По згарищах, могилах,
І бачить всюди горе й жах,
Та муки понад сили.

А мук тих в нас вже літ безліч,
Тут з шістьсот, там до триста!
І де ж Твої слова, Твій клич?!
Ісусе, Сине, Христе!

В. Хронович.

— «» —

ВЕЛИКДЕНЬ.

„Великдень! Великдень!” — радіють скрізь
[дзвони,
„Христос воскрес!” — радість летить до небес.
І кривди і горе і стони й проклони
Затихли, забулись в це свято чудес.

Уся Україна — велика Родина,
Куди не піди ти, лиш сестри й брати!
Усюди любов лиш розцвила єдина
І згода обходить України хати...

Коли б то так було день в день в Україні,
Була б Україна вільна та сильна,
Не бути б між нами неволі й руїні,
Царила би Воля і Доля й Краса!

О, діти, моліте в велике це свято,
В цей день Воскресення хай шлеться мольба;
Любов хай і Згода не кидають хати,
Красується ними Україна вся.

І в серденьках ваших в великі години
Зложіте ви, діти, великий обіт:
Для Волі Народу, для Долі Родини
Плекати Любови та Згоди все цвіт.

Хай кривди і горе і стони й проклони
Затихнуть, замовкнуть на вічні часи,
„Великдень! Великдень!” — хай все дзвонять
„Воскресла Вкраїна, край Волі й Краси!”

[дзвони,

Я. Вільшенко.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Бє сонечко в віконечко,
вістить: Христос воскрес!
І жайворон зо всіх сторін
лящить: Христос воскрес!
Цвіт в пахошах на radoшах
цвите: Христос воскрес!
І дзвонить дзвін, мов на злогін
гуде: Христос воскрес!
Та й б'ються в склад у молодят
серця: Христос воскрес!
Гроби ж в одвіт на той привіт:
во істину воскрес!

Василь Щурат.

НА ВЕЛИКДЕНЬ.

I.

Вже по всеношній, вже по службі божій.
Виходять люди з церкви і кругом
Живим, неплетеним вінком
Стають на цвинтарі веселі, гожі.

Жінки, як мальви, а дівки; як рожі.
Стоять поважно над своїм добром
І ждуть, аж вийде пан-отець з хрестом
І посвятить їм тії дари божі.

Спішіться отче! Рік цілий чекали
Вони на тебе превелике свято,
Орали, сіяли, косили, копали.

Так сорок днів щось постили завзято
І знова рік цілий прийдеться ждати,
Нім надійде таке велике свято.

II.

„Христос воскрес” дяки співають,
Пан-отець кропить, над село
Весняне сонце підійшло,
І квіти пахнуть, дзвони грають.

Щасливі ті, що паску мають!...
Газдині в біле полотно
Склали посвячене добро,
Мужам завдали і манджають.

Між ними підросток — хлопчина
На силу двигав свячене,
Аж летиться піт і гнеться спина.

Та занесе... Він не дитина...
Торік покійні несли тато...
Тепер на нього черга, нене.

III.

Розговілись, поснідали.
Раз у рік такий сніданок.
Мясо, булка, пива збанок —
І знов рік будуть чекали.

Аж тут гамір чути в дали.
Сонце, співи — гарний ранок!
Гагілки — а на останок
Залунали самопали...

І не чуєш, де кінчиться
Спів дівчат і гомін дзвонів,
Шелест лиш і шуми вітру.

Безліч барв усяких, тонів
Гонить за собою, вється
Ї розпливається в повітру.

Богдан Лепкий.

«»

ВТІКАЙ ЗИМО...

Втікай зимо, бо ми йдемо
Витати ясну яр!
На ручаї, поля й гаї
Впав з шумом дивний чар.

З німих могил сто творчих сил
До діла піднялось...
Щаслива путь! — Чому ж не йдуть?
Чи ждуть іще когось?

В похід! вперед! до кращих мет
Вже дався нам провід!
Встав світ з імли, як зпід скали,
Як з гробу Цар цобід.

Де тліла пліснь, заблисла жизнь,
Як блиск із цвітних чаш.
Встав з гробу Спас, Він кличе й нас,
Веди ж нас, Спасе наш!

Із бою в бій, підем як стій,
Куди б Ти нас не вів,
Бо полягти не даш нам Ти
На радість ворогів.

Бо полягти не даш нам Ти —
За нас терпів Ти сам...
Хоч тисяч раз погноблять нас,
Даш воскресення нам!

В. Щурат.

В Е Л И К Д Е Н Ь.

Уся природа будиться зо співом
І сонечко сміється золоте...
І на душі сьогодні нам весело,
Немов уже ніщо нас не гнете.

Це день побіди сонечка над тьмою —
Сьогодні правда освітила світ —
Христос воскрес — наш Бог, надія наша,
Що був умер за грішний людський рід.

Відвалився великий гробний камінь
І сторожа чуйна не допомгла —
Ісус устав, бо Він єдина сила
І Він Творець і Володар життя.

І ми тепер хочай неначе в гробі,
Хоч ще звенять неволі ланцюги, —
„Христос воскрес” — співаєм повні віри,
Бо Він нас визволить з насилля-тьми.

О. Герета.

ДВА ВОСКРЕСІННЯ.

Гомонить воскресний дзвін
Попід синій небосклін:
Гей, чи чули ви, народи?
Я голошу вам про день
Двох пресвітлих Воскресень:
Сердець наших і природи.

Силою святих чудес
З гробу Божий Син воскрес,
Щоб рід людський відкупити,
Продив свою святу кров
І смерть смертю поборов,
Щоб ми могли вічно жити.

Хоч в вертепі світ узрів
Серед вбогих пастирів,
Висший став, як царські трони,
Хоч не лицар ні борець,
Став князем усіх сердець,
Хоч не носить Він корони.

Він несе спасення нам,
Всепрощення ворогам
І потіху всему світу,
А землі на вільну скрань
Накидає срібну ткань
Весняного вишнецвіту.

Гомонить воскресний дзвін
Попід синій небосклін
І пестить могили в полі,
А борці під цвіттям сплять
І солодкі думи снять
Про майбутнє свято Волі.

Р. Завадович.

ВЕЛИКДЕНЬ ПО ЗНЕСЕННЮ ПАНЩИНИ.

Великдень! Боже мій великий!
Ще як світ світом, не було
Для нас Великодня такого!
Від досвіта шум, гамір, крики,
Мов муравлисько, все село
Людьми кишить. Всі до одного
До церкви пруть. Як перший раз
„Христос воскрес” заспівали,
То всі, мов діти, заридали,
Аж плач той церквою потряс...
Так бачилось, що вік ми ждали,
Аж дотерпілись, достраждали,
Що Він воскрес — посеред нас.
І якось так зробилось нам
У душах легко, ясно, тихо,
Що, бачилось, готов був всякий
Цілій землі і небесам
Кричать, співають: минуло лихо!
Найзлійші вороги прощались,
Всі обіймались, цілувались,
А дзвони дзвонять, не стають!
А молодь бігає мов п'яна,
Кричить що-сили в кожний кут:
„Нема вже панщини, ні пана!
Ми вольні, вольні, вольні всі!”
Ба й дівора, що в старших баче,
Й собі вигукує, неначе
Перепелята по вівсі.

А як скінчилась божа хвала,
На цвинтар вийшов весь народ,
І як було нас стільки сот, —
Відразу ниць на землю впала
Ціла громада й заспівала
Величній той, хвалебний гімн:
„Тебе, о, Господи, хвалим!”

Мов грім зарокотили зраня
Слова високі, звуки втішні, —
Але кінець святої пісні
Покрили голосні ридання!
Дарма б і силуваться, діти,
Щоб розказать хоч щось-не-щось,
Що в той день славний довелось
Мені на власні очі здріти.
Народ мов безумів з утіх:
Старі скакали, мов хлопята...
Той пару коників своїх
Цілує кожного мов брата,
Та приговорює, пестить.
А там гуртом сільські дівчата
Всі скиндячки з голов здіймають,
І бють поклони, і складають
Перед іконою. Кричить
Усякий на витання друга:
„Христос воскрес, а панщину
Чорт взяв!” А там старий дідуга,
В селі найстарший чоловік,
На давню, ледви замітну
Могилку аж грудьми приник,
І обіймає дернину,
Й кричить що-сили: „Тату, тату!
Ми вольні! Тату, озовись!
Та ж ти цілих сто літ ту кляту
Неволю двигав, і вмирати
Не хтів, а волі ждав! Дивись,
Ми вольні! Бідний, ти дождати
Не міг, — аж нам той промінь блис!
Вже моїх внуків пан в палату
Так, як мене, не забере!
Возьміть мене до себе, тату!
Ваш син свобідним вже умре!”...

Іван Франко.

ЗАГРАЄ ДЗВІН ВОСКРЕСНИЙ І ДЛЯ НАС!...

І завжди ранком в той Великий День,
Коли розносять добру вістку дзвони,
На обрії займається огонь
І блиск паде на степовії гони.

І біла, ясна, добротлива Стать
Знад моря лине та й іде степами,
Ступає поруч неї Благодать,
А попереду Ласка йде стежками.

Чуває в хмарах янгол-білокрил
І в подиві стоять стрімкі зеніти, —
І враз розчахнуться вершки могил,
Земля довкола почина греміти.

І перед Постаттю на ясну путь
Виходять тіни лицарів з могили;
Мечі не дзвонять, як на шлях падуть,
Бо ще немає в них живої сили.

„... Великий Спасе! З мертвих Ти воскрес
І в нас, в могилі, будяться надії...
Коли й на нас упаде блиск чудес
І запалають зорі золотії?”

„... Прийде, прийде той довгожданий час
І скінчиться вам, праведним, покута,
Заграє дзвін воскресний і для вас,
І впадуть з тих могил смертельні пута.

„Бо й ви терпіли гідно до кінця,
Бо й ви благали помочі в пустині...
Приверну вас до ясного життя,
Ще ваш кивот блистатиме в святині.

„Ще встанете і здіймете мечі
І сонце стане над Дніпра водами,
І в Моє Імя ще підете всі
На прю останню — і Я буду з вами!”

Ю. Шкрумеляк.

«»

ДІТИ.

На Великдень, на соломі
Проти сонця. діти
Грались собі кращанками,
Та й стали хвалитись
Обновами¹⁾. Тому к святкам
З лиштвою пошили
Сорочечку, а тій стьожку,
Тій стрічку купили;
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові²⁾,
Кому свитку... Одна тільки
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховавши в рукава.
— Мені мати купувала...
— Мені батько справив...
— „А мені хрещена мати
Лиштву вишивала.”
— „А я в попа обідала!”
Сирітка сказала...

Тарас Шевченко.

¹⁾ Обнова — все нове, що діти дістають від батьків на святки з одежі.

²⁾ На смушеву кажуть просто — баранячу, з баранків (зі смушків), чобітки — з кінської шкіри (шкапа).

ВОСКРЕСНІ ДЗВОНИ.

Радість всім на світі нині,
Піснь пливе на Україні,
Земленька убралась в квіти,
Раді всі, старі і діти,
Днесь замовкли плач і стони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

А в таку велику днину
З неба йде на Україну
Сильна Віра і Надія,
І велика наша мрія
Знов нові пускає гони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

Встав Христос із гробу в славі,
І розбіглися лукаві
Всі кати, а вірні встали,
Піснь воскресну заспівали.
Піснь веселу дзвонять дзвони
Попід сині небосклони.

Так і правда ще воскресне!
А як свято те чудесне
Загостить на Україну,
В мить оживить всю руїну,
Усміхнеться наша доля,
Пропаде на все неволя!

Тільки, діти, пам'ятайте,
В серцях згоду все плекайте,
Вітчину свою любіте,
А вкоротці, любі діти,
Попід сині небосклони
Загудуть воскресні дзвони!

М. Магир.

ЗАДЗВОНЯТЬ ДЗВОНИ...

Задзвонять дзвони, загудять
По всій землі, як перше:
Про радість світ оповістять:
„Христос Воскрес із мертвих!”
Святу, пречисту кров пролив
І сповнив обіцяння —
Гріхи людської відкупив
Любовю і страданням.
Тортури, зла перетерпів,
Які лиш люди знали,
Й воскрес, Смерть, Кривду побідив
Й Правда засіяла!
Дарма, ніколи не приспить
Зле Вічного, Святого,
Не знищити людям, не вбить
Любови, Правди, Бога!
Задзвонять дзвони, загудять
В просторі, залунають,
Про радість всім заголосять,
Від краю і до краю:
„Радійте! — сталося чудо днесь
Незрівняне, велике —
Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Між нами Він во віки!”

**

Велика Пятниця у нас,
Христе. Голготу довгий час
Терпить народ України.
Тернистими шляхами йдуть
Наші брати в кайданах,
На нашій Батьківщині,
Скривавлений, тяжкий несуть
Свій хрест, терплять у ранах;
Самітні, кинуті катам
На страждання і муки.
„Розпни їх!” — кат кричить братам.

Пилат вмиває руки...
За Правду Краю і Любов
Терплять України діти,
Та не засохне тая кров
За Правду щиро злита!
Катують, в душу їм плюють,
Як на Тебе плювали —
Любови, Правди не убють:
Вони є вічні в славі!

**

Задзвонять дзвони й полетять
Їх звуки по Всесвіту,
Про радість все оповістять,
Що Вічне не вбите;
І понесуться до небес,
До Господа, в тишині:
„Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Воскресне Україна!”

І. Черевко.

«»

В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ.

Христос воскрес, воскрес Христос!
Розцвівся цвітом верболоз
І зелень вкрила всю ріллю,
Вернула птичка з вірею.
Зима пропала, зник мороз,
Христос воскрес, воскрес Христос.

Христос воскрес, воскрес Христос:
Надія блисла зпоміж сльоз,
В красках рожевих, як дуга.
Зіниця вмилася, сумна,
Потоком сльоз, хрустальних рос.
Христос воскрес, воскрес Христос.

Христос воскрес, воскрес Христос.
В чийй душі іней, мороз,
Хай кине жах, журбу і біль.
Розцвілась цвітка серед піль:
Надія наша, в росах сльоз.
Христос воскрес, воскрес Христос.

Ольга Сиротинська.

«»

У ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ.

Ти вмів нести вінок, що терням ранив скрані,
І бути вмів сильним в юрбі зрадливих лиць,
Хоч кров з отвертих ран текла вогнями грані,
Хоч мязи рук і ніг не були з твердих криць.

Ти гордим бути вмів, опльований і скутий,
І не просив життя Ти у катів своїх,
І серед лютих мук у болю незбагннутих,
Ти вірив в третій день, що стати мав Твоїм!

І ви хотіли б теж нести вінки тернові
І на Голгофту йти під звук грімких пісень,
Хоч місця на землі забракло нашій крові,
О, Христе, ми як Ти, на третій ждемо день!

Б. Нижанковський.

«»

НА ВЕЛИКДЕНЬ.

Усім, усім, святих небес
Святий привіт: Христос воскрес!
Довго діди його мовляли,
Друг друга щиро привітали.

Летіли роки, сотні літ;
Линяв людської слави цвіт;
Руйнуючи земні митарства,
Мінялися царі і царства.

Живе, не вмере святих небес
Святий привіт: Христос воскрес!
Ростіть, цвітійте, навчайтесь діти,
Вважають добро, людей любити.

Поглянувши на божий світ,
Твердіть ви ще один привіт,
Щоб рівно йшла життя дорога:
Душа моя величить Бога!

Леонід Глібів.

ПЕРШІ КРАШАНКИ.

(Народня приповідь).

Ісуса Христа як на муки взяли,
То нишком його вартові повели, —
Щоб часом громада його не забрала,
Щоб рідная Мати — і та щоб не знала,
Куди взяли Сина і що з Його буде, —
Такі то лихії були тії люди!

До дому ж вернула Матінка рідна,
Із міста, і тяжко так змертвилась, бідна,
Як тую новину сказала родина,
Як їй сповістили про милого Сина: —
Що Сина з двора уже геть узяли,
Що Сина на страту уже повели! . . .
Пречистая Мати і плаче й ридає,
Про Сина Свого у всіх стрічних питає, —
Щоб милого Сина ще раз повидати,

Хоч мертвее тіло Його обійняти!...

Ніхто їй про Сина нічого не скаже,
Бо всякий боїться, як шлях їх покаже...

Одна тільки добрая жінка була,
Нещасною Матір на шлях провела:

„Туди твого сина вони повели,
Туди твого сина на муки взяли!”

— Спаси тебе Боже! — Пречиста сказала
І жінчину думку вона угадала.

Несла ж тая жінка в кошівці з собою
Ячок з пів сотні, продать між юрбою;

„Ох, згаяла час!” — вона нишком гадала, —
„Поки оцю матір на шлях провожала”.

— Иди, не журися! — Пречиста сказала
І руки тихенько на кошик поклала.

Пішла ж тая жінка, пішла у клопоті:
„Розійдеться торг мій!” ... гадала в турботі.

Аж гляне у кошик, — о диво! що сталось!...
Ні одне яечко просте не зосталось:

Усі поробилися в мить крашанками,
Та гарними, всі у квітах, писанками.

І жінка у-раз крашанки продала,
Найкращу ж — дитині своїй віддала.

Отак то найперш крашанки поробились,
А люди з того і собі доумились!

Переказала **Олена Пчілка**.

**III. ДЕКЛЯМАЦІ НА СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ
ВЕЧОРІ.**

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ.

Святий Микола,
як жив ще на світі,
То любив дуже
чемненькі діти.

Тай все до них казав:
„Ви мої діточки!
Найкраще дитині
в руки книжочки.

„Бо кілька діточки
в книжочках читають,
То тільки з радощів
янголи співають.

„А кілька діточки
напишуть складний склад,
То тільки Ісус
в небі тому рад.

„Учіться ж, діточки,
бо треба учитись!
Я за це буду
вас благословити”.

Осип Федькович.

В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ.

Світять зорі з небосклону,
Скрізь по полі сніг біліє,
Гаснуть світла у віконцях,
А на небі вже зоріє.

Наче довгий срібний пояс
Сяє Молочна дорога,
По ній сходять, святі з неба
І вертають знов до Бога.

Відчинились в небі двері,
Ясне світло з них сіяє:
Вийшов з врат святий Микола
І на землю поглядає.

Попереду вийшов ангел,
Такий радий в цю годину,
Взяв Святителя за руку —
І веде його в долину.

І веде його на землю
Та й Святому повідає,
Де є діти українські,
А Святитель там вступає.

Так іде він дім від дому,
Хата в хату, в стріху стріха,
І що руку де простягне,
Діточкам велика втіха.

Бо дарунки з рук Святого
Пливуть щедро без уговку,
Їх вкладає білий ангел
Сплячим дітям під головку.

Будьте ж чемні, любі діти,
Батькові послушні й нені,
А Святитель все дарунків
Піднесе вам в святій жмені.

Любіть щиро Україну;
Хто з вас рідну землю любить,
Того божий цей Святитель
Найщиріше приголубить.

За вас Бога він попросить
Непорочними устами,
І дорогу щастя, долі,
Він постелить перед вами.

І учіться, любі діти,
Бо наука вам спасення —
А будучі ваші труди
Для України воскресення!

Вол. Масляк.

«»

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ НАД СЕЛОМ.

В темну нічку, десь на хмарах
Зазвеніла гра весела,
То летіли два янголи
Понад українські села.
Два янголи, а між ними
Друг дітей, Святий Микола...
Враз янголи посумніли,
Розглядаючись довкола...
І в тривозі мовив старший:
— Щирий Праведнику Божий,
Тут живуть прекрасні діти,
Наче цвіт весняний, гожий.

- Ми ж всі три вже цеї ночі
Стільки світа проходили —
І які були дарунки,
Все роздали, розділили.
- Що ж тепер їм подаруєм?
Наші коші вже порожні...
А ті діти українські
Красні, милі і побожні...
І сказав молодший янгол:
— Може в небо завернути
І дарунків ще набрати
Й цих дітей не поминути?...
Зажурився Свят-Угодник,
Друг дітей, Святий Микола,
І зітхнув, на села глянув
І промовив так зпровола:
— Не забув я, слуги Божі,
Про українську дівчору,
Я про них найбільше думав,
Як з Святого вийшов Двору.
- Та не забавки діточі,
Ані ласощі, ні лялі
Їм потрібні, щоб втишити
Їхні смутки, їхні жалі.
- Я зішлю їм цеї ночі
Ліпші скарби, кращі дари:
Милосердя й Божу ласку
Я несу їм ізза хмари.
- Мир і спокій я приношу
В кожную їхню скромну хату,
А в серцях любов їм створю
І надію пребагату.
- Хай від нині згода й єдність
Процвіта між ними зтиха,
Ці чесноти їх підіймуть,
Оборонять їх від лиха.

— В тих чеснотах хай зростають
Пишно, як той лан у жнивi,
І хай будуть бодрі й сильні
І могутні і щасливі.

Так промовив Свят-Микола
І янголи звеселіли,
І крильцями понад села
Понад ниви зашуміли.
І злітаючи на хмари
Вірний край благословили,
І на знак благословіння
Два перця із крил зронили.

Ю. Шкрумеляк.

СКРОМНИЙ УКРАЇНЕЦЬ.

Прийшов Святий Миколай
Землю оглядати,
Тай хотів при тій нагоді
Людям дари дати.

То ж покликав він до себе
Німця і англійця,
Італійця і француза,
Жида й українця.

Прийшли вони до Миколи,
Він звелів сідати.
Глянув на них святим оком
Та й почав казати:

— В цей день даю всякі дари,
Дарів для всіх стане...
Котрий з вас чого попросить,
Те зараз дістане.

Німець каже: Миколаю!
Я бажаю мати
Фабрики, усяку зброю,
Літаки й гармати.

А англієць: Мені прошу
Сто кораблів дати,
Буду ними нові землі
В світі здобувати.

Італієць: І я прошу
Кораблів, канонів,
Та найбільше прошу дати
Мені макаронів.

Француз каже: Мені грошей
Прошу не скупити,
Щоб я міг без праці й труду
Із процентів жити.

А жид каже: Ну, я прошу
Мені угодити,
Щоб я собі гешефт добрий
Міг всюди робити.

Лишився ще українець.
Святий підступає:
— Чого ж ти собі бажаєш? —
Ласкаво питає.

Почухався українець
Й каже до Святого:
— Я для себе, Миколаю,
Не хочу нічого.

Але дуже Тебе прошу, —
Як вже про те мова, —
Зроби, щоб в сусіда мого
Згинула корова!

М. Кумка.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ.

Ліс. Доріжка біла в полі.
При дорозі, як бабусі,
Верби бідні — сонні, голі,
Казку шепчуть завірюсі...

В хаті мати срібну пряжу...
На печі дід плечі гріє:
„Діти, я вам щось розкажу —
„Про царевича та змія...”

За хатами на смереках
Віє вітер срібно дзвонно:
„Іде, їде хтось здалека,
Мов санками пароконно...

„Ні, не коні — білі крила
Мають легко над санками...
Їде, їде... Хтось ще вила
Тягне з заду з ланцюшками...

І смереки в хату: Їде!
Аж каганчик стрібнув в гору...
„Мамо! Тату! Діду, діду!...
Хтось вже стукає з надвору!”

Хтось святий в шибки заглянув,
Аж у хаті ясне сонце —
„Мамо! Ненечко кохана!
„Вже Янголи під віконцем!”

А смереки за хатами
І тополі — де стодола:
„Їде, їде! — саночками
Тут до нас — святий Микола!”

Анатоль Курдидик.

В НІЧ СВЯТОГО ЧУДОТВОРЦЯ.

Скриться поле самоцвітно
В сніжнобілу шубу вдіте,
Мерехтять зірки привітно,
Мов розбавлені діти.
На лісів приплідлі губи
Ніч кладе цілунки сонні
І таємно поміж дуби
Линуть шепти невгомні.

По дорогах проміністих
Хтось прийде з країн засвітних,
В судорогах золотистих,
У тремтіннях многоцвітних.
Мерехтить багата шата,
Жезл з каміння дорогого
І корона в блеск багата
На чолі сіяє в нього.

В нього дар безмежноцінний,
Думка на чолі глибока,
Усміх на лиці незмінний
І солодкий погляд ока.
Він над ліжечком діточим
Стає наче привид сонний
І лунає в п'ятьмі ночі
Його голос звучнотонний.

„Я до вас, кохані діти,
В край ступаю цьогобічний,
Щоби вас оповістити,
Який дар вам дасть Предвічний:
Дар цей треба трудом-потом,
Як пристойть, заслужити;
Кращий він за срібло-злото
І за скарби — самоцвіти.

Святу Волю сповіщаю
Вам, дідів славутних внуки!
Обіцяв і обіцяю
І вам зложу в ваші руки!
Тільки праці, праці, праці,
Без знесилля, без упину!
Зійде сонце в тьмавій мраці
І дасть вам свобідну днину”.

І пішов святий Микола
По краю з хати до хати
І минала ніч спровола,
Починало вже світати.
Усміхались дрібні діти,
Бо їм сон казочний снівся:
Кругом пахли ясні квіти,
Мов би волі день родився.

Роман Завадович.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ІДЕ...

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Білий тріпають кожух
Для Святого Миколая.

Інші лагодять санки,
Навантажують в них дари,
Запрягають два шпаки,
Розсувають сиві хмари.

Сів вже в сани Миколай,
В мітрі й теплих рукавицях.
— „Гей, янголе, поганяй,
Щоб на землю не спізниться!”

Сріблом сяє з неба путь,
Мигають зірки мов іскри.
Коні вихром так женуть —
Ще бистріше шлеться вістка...

Вістка чемним діточкам,
Що ждуть гостя нетерпляче:
„Діти, радість лине вам! —
Хто нечемний був — хай плаче!”

Я. Вільшенко.

«»

ГІСТЬ ІЗ НЕБА.

Як сніги покривають ниви,
Як вбереться в сніг земляця,
Як на вікнах заіскриться
Квіття зимне, білогриве...

Тоді в гості прийде з неба
Миколай святий у хату
І нам кожному багато
Дарів дасть, що лиш потреба:

Він піде з хати до хати
Із ангелами святими —
І за добрими — не злими,
Дітьми буде він питати.

І як батько приголубить
Кожного на своїй груді
І за гарні, добрі труди,
Даром щедрим надгородить.

Тому вчіться пильно, діти,
Щоб Він мав із вас потіху,
А за це дарунків в міху
Принесе вам розмаїтих.

Тій лялечку, тому скрипку,
Іншим книжечку, малюнок...
Тож вважайте, щоб в дарунок
Різки вам не дав Антипко!

Т. Курпіта.

ДАР СВЯТОГО МИКОЛАЯ.

Бідні діти в убогій хатині
В темний вечір зтиха розмовляють
Про Святого в небесній святині,
Що про нього люди повідають, —

Що він сходить в своє світле свято
Між дітвору, чистую душею,
І дарунків їм дає багато
І рукою гладить їх своєю...

„...Завтра, завтра свято Миколая,
„А ми чемні, ще й до того бідні, —
(Так маленький Петрик всіх питає!)
„Чи ж не будем тих дарунків гідні?”

Бідні діти в убогій хатині
В темний вечір зтиха розмовляють,
Аж тут старець в подертій свитині
На порозі став — його вітають:

„Просим, просим вас, дідусю, в хату,
„Мабуть змерзли ви, певно й голодні,

„На-те хлібця, хоч і не багато,
„Бо й ми більше не їли сьогодні...”

— О, спасибі вам, добрії діти,
Хай вам Бог зате щедро поможе,
Щоб вам більше не треба терпіти,
Щастя й долі дай з неба вам, Боже...

Так промовив дідो й вийшов з хати,
Зачинились за ним тихо двері —
І знов стали діти розмовляти,
І вже мали йти спать без вечері...

Враз закликав Петрусь: „Гляньте, що то?
„На землі щось так ясно сіє!?”
„Чи то срібло буде, чи то злото,
„Всю нам хату воно освітляє!”

І схилився й діткнув того дива,
Наче бляшка в руці заблестіла:
„Ми родина від нині щаслива,
„Боже, Боже, світлі Твої діла!...

„Це ж вам золото чисте, нескверне,
„Гляньте, скільки його в нашій хаті!
„Чи ж не правда, що Господь поверне
„Сто разів те, що вбогому дати?...

„Де лиш старець поступив ногою,
„Його слід там враз золотом взявся —
„І блестить там ясною стопою.
„Хто то, хто то нам тутки зявлявся?...”

А зза хмари враз голос почули,
Ніби хором співали янголи:
„Це Святий був, що ви пригорнули...
„Це дарунок святого Миколи!...”

Ю. Шкрумеляк.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ.

Снігом, снігом та ледами
Ген, здалека йде в наш край,
Йде з гостинцями, дарами
Преподобний Миколай.

А за ним наш Ангел рідний
Йде крилатий в постільцях,
Він везе дарунки пишні
На новеньких саночках.

Ждуть на ті небесні дари
Українські діточки:
Кожушок потрібний Насті,
Степанкові чобітки.

Павлик шапочки не має,
Гнат ні сшитків ні книжок,
Андрійкові здався б конче
Хоч маленький сердачок.

Діти шепчуть: „Ой, якби то
„Миколай нас не забув!
„Ой, як би то й нашу хатку
„Він відвідав, не минув”.

„Щоб ми всі пішли до школи
„Й не боялись морозця,
„Щоб не бракло нам ніколи,
„Що потрібне до життя.”

І зітхає Ангелятко —
Й сумно так Святий сказав:
— Годі всіх обдарувати,
Хоч би все роздав, що мав.

— Але будемо просити
Матір Божу в небесах,
Щоб зіслала все, що треба,
Для дітей в сільських хатах.

„Дзвіночок” 1931.

«»

ЧУДО СВ. МИКОЛАЯ.

У Києві дзвони дзвонять, радість не мала,
Бо то празник, день святого отця Миколая.

Пливуть човни люду повні по Дніпру водою,
Аж де церква Миколая стоїть над рікою.

Помолилися прочани, радісно вертають,
Густо весла хвилі крають, а гребці співають.

В однім човні муж побожний, міщанин замож-

Що святого Миколая читель був неложний^{ний}.

Побіч нього його жінка, гарна як калина,
На руках своїх тримає одинака сина.

Усміхається дитятко, ручки простягає,
У Дніпрових чистих водах образ свій хапає.

В тім нараз хитнувся човен із боку до боку,
Зляклась мати і дитина бух в воду глибоку.

Стрепенувсь Дніпро, у хвилях щезла враз дитина
Наче грім прошибла батька нагла втрата сина.

Сам за ним би в воду скочив, та пливать не вміє;
Сам би згиб, щоб тільки син жив, та ніщо не
[вдіє.

Далі мовить батько: „Годі! Більше не журімся!
До святого Миколая щиро помолімся.

Як на тее божа воля, він на нас погляне,
Він дитині нашій бідній сам за батька стане”.

І молились довго, щиро, з рясними сльозами
В своїм домі опустілім перед образами.

І заснули по молитві. Почало свитати,
Іде ключник від Софії церкву відмикати.

Наблизився, наслухує, що за дивне диво?
В церкві десь дитина плаче! Він вертає живо,

Кличе сторожа від церкви, двері відчиняють,
І на плач той на дитячий швидко поспішають.

І що ж бачуть? На коверці дитина мала,
Мокра вся лежить, де образ отця Миколая.

Дали знати по всім місті, що така причина,
Щоб сходились пізнавати, чия це дитина.

А ті бідні батько й мати, що в сльозах послули,
В сні узріли Миколая й ті слова почули:

„Ви не плачте, добрі люди, не тратьте надії,
А спішіть чим скорше в церкву святої Софії”.

Пробудились батько й мати, сон оповідають...
Серце радісно в них беться, в церкву поспіша-
ють.

І вже здалека почули: плаче їх дитина!
О, як радісно до серця притис батько сина.

Але мати з тої втіхи стала мов німая,
Лиш радіє при іконі отця Миколая.

Рознеслося на весь Київ, на всю Русь святую,
Як Миколай з Дніпра витяг дитину малую.

Іван Франко.

IV. ДЕКЛЯМАЦІЇ НА РІЗДВО.

У РІЗДВЯНІ СВЯТА.

У Різдвяні свята
Спішім брат до брата,
Позабудьмо, що нас ділить,
Що відводить нас від ціли.

І колядуймо:
Дай тобі, Боже,
Всього, що гоже,
В пасіці рійно,
В полі надійно,
А в хаті мирно
І боговійно.

Всім нам посполу,
З гори до долу,
Дай щасливо побороти
Нашу влачу кволу.

Щоб ми рука в руку
І груди при груди
Йшли на стрічу кращій долі
Так як другі люди.

Щоб цілий світ, браття,
Не міг вийти з дива,
Що зробила на Україні
Раз єдність правдива.

Богдан Лепкий.

ПІД СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Віє вітер без ушину
Мече листям по болоню...
— Мамо, глянь на цю дитину,
Простягла до нас долоню.

Наче голубятко біле,
А одіте так убого,
Вже мабуть осиротіле
І не має тут нікого.

Я дала б їй всі ті гроші,
Що на стрій новий складаю —
І суконок і роскоші
Досить вже на свята маю.

— Добре серце в тебе, доню,
Обітри з сліз очка сині
І не плач... я не бороню
Поміч дати сиротині.

Незабаром світу зоря
Благодать звістити має —
А довкола стільки горя,
Безліч з голоду вмирає.

Та не бачуть люди, пташко,
Як горюють безталанні —
Як дістати хліба тяжко,
Як мруть наче квіти ранні...

Даймо місце у багаття,
Даймо хліба і одіти —
Люди всі тож сестри, браття,
Всі одної неньки діти.

Оттоді би понеслися
З всіх сердець, у кожній хаті,
Пісні щастя: „Бог родився!”
Пісні мира й благодати.

У. Кравченко.

«»

ДО ВИФЛЕЄМУ.

За один стіл, за два,
Навіть за три столи
Сядьмо, панове громадно,
Бо треба більш як коли!

Посідаймо і радьмо
Як зустріти добу,
Що позве нас не нині то завтра
На тяжку боротьбу.

Положім на столах
Не кулаки — серця!
Треба ж, панове громадо,
В дечім дійти до кінця!

Треба ж зібрати думки:
Не як здобути, а бути!
Багато в нас голосних,
А слуханих — не чути...

Хоч і вийде зоря —
„Не мигтить по моєму!”
І блукаєм, шукаєм доріг
До Вифлеєму...

Р. Купчинський.

РІЗДВО.

Давні то вже часи,
Як над колибою малою,
За городом, за Вифлеемом
Спинилася вечірняя зоря.

Спинилася зоря,
І мільярди тіл небесних
Спiniло хід свій споконвічний
В німім вижиданні.

В вижиданні?!
Бо в тій беззахистній колибі
Родився в яслах на соломі
І чоловік як Бог, і Бог як чоловік.

Родився чоловік,
Що на недужі очі світа
Поклав свої всекоючі долоні
І рік йому: „Прозри!”

Родився Бог,
Що душу завертав до тіла,
Що неповздержний час задержав
І рік: „Від нині час, то Я!”

Давні то вже часи...
Прозрівший світ осліп наново:
На цвинтарі присипав правду,
А виставив ідол брехні.

Не спиниться зоря
У друге, як колись спинилась
За городом, за Вифлеемом,
І в друге не прийде Христос,

Бо розпяли б Його
Отті, за кого Він розп'явся,
Не дали б вигнатися з храмів
Отті, що там засіли торгувать.

Р. Купчинський.

У РІЗДВЯНУ НІЧ.

Коли в різдвяну тиху ніч
поглянеш в тиху далину
І там шоачиш Вітчину,
Сповиту в біль, у чорний сум,
Скитальче! Стримай сльози з віч,
Коли почувеш зойк і глум
В різдвяну тиху ніч!...

Вона прибита на хресті
Конає серед мук —
І кров тече з нещасних рук
На ясний, білий сніг...
А нарід в скорбній самоті
Припав до білих ніг,
Прибитих на хресті...

І чути: „Не гасить вогнів
В різдвяну тиху ніч,
Бо на визвольний клич
Героїв встане тьма
І від загострених мечів
Розпадеться тюрма! —

О — не гасить вогнів!” ...

Ол. Орлич.

НА СВЯТА.

(Сумний спомин).

Тяжкі гармати вже затихли,
Лиш кріс десь тарахкотить. Там,
Утомлений стрілець у бою
Читає лист із дому сам:

„Татусю любий, приїжджайте,
Бо свята будуть в нас сумні,
Приїдьте і нам пригадайте
Щасливі, гарні давні дні!

За вами плачемо що днини,
На свята хочем заспівати,
Забути наші всі провини,
Дитятко боже звеличати.

Без вас нам дуже сумно буде,
І плакати будемо всі враз,
Зробіть же так, як роблять люде,
Покиньте кріс, прийдіть до нас”...

І рукавом обтер стрілець сльози
І просить сотника: „Пустіть!
Бо плаче жінка, плачуть діти,
Велику ласку їм зробіть!”

А сотник каже: „Добре, підеш!
Хоробро бився ти в рядах.
Іди, бо ворог ще дримає,
Спокій тепер в його ровах.”

Спішить стрілець ровом в долину
І тішитися — за кілька днів
Із жінкою і з діточками
Буде і сміх, і любий спів.

А потім прийде Святий Вечір —
Свята вечера із дітьми,
А потім коляда весела...
Очи залилися слізми.

Утішуться самотні діти,
Настане радість, втихне плач
І хата вся буде радіти,
Немов у щастю той богач.
Аж тут нараз тяжка граната
Із ревом бухнула у рів.
Від неї стовп каміння й диму
В гору піднісся і осів.
Остала лиш велика яма,
В ній кровю камінь червонів:
Тут кість, там знову кусень мяса,
Там кусень чобота чорнів...

Засіли діти до вечері,
А з ними матінка сумна
Обтерла сльози і сказала:
„Татуся нашого нема“!

М. Магир.

«»

КОЛЯДА.

Сійся, родися,
Жито, пшениця,
В цвіт уберися,
В рай обернися,
Рідна землице:
Ниви родимі,
Широкополі,
Гори високі,
Сторожі волі!...
Радуйся земле! —
Пустять морози,
Легіт повіе,

Вся Україна
Зазеленіє . . .
З весняним громом
Дійде проломом
Слово обнови;
Сироти голі
Скинуть окупи,
Стануть питати
Правди і волі . . .
Радуйся земле! . . .

Теодор Галіп.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

У вертепі, в Вифлеємі
Діва там Христа родила
І в пелени повивала
І пестила, голубила.

І любов найвищу в світі
До серденька пригортала
І грудьми її своїми
Годувала і плекала.

Дай же, Боже, й нам безмежну
Цю любов до України
Розгрівати у серденьку
Української дитини.

Щоб любовію Україна
Із неволі сильна встала
І любовію у всім світі
Наче сонцем засіяла.

Я. Вільшенко.

ІСУСИКОВА КНИГА.

Ісус-Дитина має книгу —
(Картки — як небо — сині)
Ангели пишуть в ній щоденно
Про кожний крок дитини.

І от, коли Різдво надійде,
Ісусик отвирає
І за сторінкою сторінку
Проходить і читає:

„Оця сторіночка — Марусі —
(Ангели личком гнуться)
Учиться пильно, це потіха
І батька і матусі.

А це Петрова! Подивіться,
Які він збитки робить!
Та хлопець має добре серце
І все це не зо злоби.”

Отак читає всіх Ісусик,
Ангелики ж крилаті
Дарунки вяжуть, адресують,
І праці в них багато.

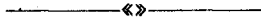
Бо чейже тисячі дівтори
В Свят-Вечір дожидає,
Що в хату їх малий Ісусик
У гості завитає.

Прийде і в серце їхне стукне:
„Пустіть, кохані діти!
Огрійте ви мене любовю,
Бо змерз я в цьому світі!

Для вас в вертепі я родився
В таку морозну днину,
Для вас терпів і вмер у муках —
Пусти, пусти, дитино!”

О, ви почуйте це прохання,
Розкрийте духа дверці:
„Дитино-Христе! Ти на віки
Лишися в нашім серці!”

А. Курлидик.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Христос родився — дивна новина —
Лунає радість по світі;
За стіл сідає наша Родина,
Радійте, тіштеся, діти!

Ангели грають в золоті сурми,
На небі зірка в промінні,
Зганяє пастир у полі турми —
Вітає Бога на сні.

Палає небо сімсот вогнями,
Шумлять діброви і бори:
Вся Україна гримить піснями —
Народ шумує як море.

Христос родився! Дивна новина!
Тріснуть зневіри окупи —
Ждала ж Месії вся Україна,
Різдва святого й обнови...

Василь Хмара.

РАДІСНА НОВИНКА.

Радуйтеся, українські діти.
Ось вам радісна новинка:
Зближається Святий вечір!
Ясно загорить ялинка!

І зрадіють любі діти,
Малі хлопчики й дівчатка,
І обступлять всі ялинку,
Мов маленькі янголятка.

Про даруночки гарненькі
Вже подбали батько й мати,
Тож за пильність і за чемність
Кожне зможе щось дістати.

Тому коник, тому трубка,
Тій є лялька для забави,
Тому спис і гостра шабля,
Добувати чести й слави.

Але книжечка цікава —
То найкращий подарунок,
Як у книжці ще до того
Неодин знайдесь малюнок...

Гарна книжка, то учитель
І приятель є вірненький,
Це і памятка найкраща
Від татуса і від неньки.

Книжка ці Великі Свята
Всім найкраще осолодить,
Де є книжка — там розрада,
Щастя й доля там приходять!

Ю. Шкрумеляк.

Я Л И Н К А.

Раз я взувся в чобітки,
Одягнувся в кожушинку,
Сам запрягся в саночки
І поїхав по ялинку.

Ледве я зрубати встиг,
Ледве став ялинку брати,
Як на мене зайчик — плиг!
Став ялинку віднімати.

Я сюди, а він туди,
„Не віддам — кричить — ні защо!
Ти ялинку посади,
А тоді й рубай, ледащо!

Не пуцу і не проси!
І цяцьками можна гратись,
Порубаєте ліси,
Ніде буде нам сховатись.

А у лісі скрізь вовки
І медведі, і лисиці,
І ворони, і галки,
І розбійниці синиці”.

Страшно стало... „Ой пусти!
Не держи мене за поли,
Бідний зайчику, прости...
Я не буду більш ніколи”.

Низько, низько я зігнувся
І ще нижче скинув шапку...
Зайчик весело всміхнувся
І подав сіреньку лапку...

О. Олесь.

НА ВТЕЧІ.

Із Назарета, з рідної хати
Через безкраї піски пустині
І днем і нічю прийшлося тікати
Аж до Єгипту Святій Родині.
Гірка, важка це була дорога,
У жар, у спеку, раз враз пісками,
Шляхи незнані, ніде нікого,
Щоб змилосердивсь над втікачами
І дав їм захист. Нераз бувало,
Що ночувати серед пустині,
Де розбишаків, звірюк чимало,
Прийшлося Божій, Святій Родині.
Та їх держала та ціль висока,
Щоб ратувати Божого Сина,
Що не спускала ціли із ока,
Все перебула свята Родина.

Віки минули — та сама доля,
Що гнала з хати святу Родину,
У чужі землі, на чужі поля
Кинула й Наших в важку годину...
Бо за свій нарід, за його волю
Із ворогами до бою стали,
Бо Україні добути долю,
Рідну їй Хату здобуть бажали.
Люба дитино, за колядою
Згадай усіх їх, що на чужині,
Без кута, хати, у неспокою,
У небезпеці, у блуканні.
І проси Бога, щоби ніколи
Їх не кидала зоря провідна,
Щоб їм все сяла і у недоли
Ціль: **Україна вільна, свободна!**

Я. Вільшенко.

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Свято веселее нас привітало,
Свято найбільш укохане в народі
Будьмо ж веселі, журитися годі,
На бік лихее, кого що спіткало, —
В Святий Вечір.

Будьмо веселі, всі клопоти киньмо,
Хто ма кохання, втішайтесь коханням,
Даймо в нас волю всім добрим бажанням,
І без злоби проти ворогів стріньмо —
В Святий Вечір.

Стріньмо, як дітям народу годиться:
Серцем отвертим і чулості повним;
І цілий край свій любовю ми сповним
І в злих серцях та любов заіскриться —
В Святий Вечір.

Хто з нас був добрий, добріший ще буде,
Хто неприязний, щоб добрости вчився;
Не забуваймо; в цей день народився
Той, хто кохання приніс на всі люде —
В Святий Вечір.

Нумо ж, зберімось у купу тісніше,
Кожна родина, як звичай навчає,
А в кого зовсім родини немає.
Друга хай знайде, а смутком не дише —
В Святий Вечір.

Тільки такий недошкребок культури,
Що до народа кохання не має,
Що його звичаї всі зневажає,
Той нехай буде смутний і похмурий —
В Святий Вечір!

В. Самійленко.

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Святий вечір... Хто з нас не згадає,
Як було колись в батьківщині?
Кому перша зірка не засяє
В рідній хаті, у малім вікні?
Хто не вздрить, неначе на картині?
Батька, матір і братів, сестер,
Не спитає: як у них там нині?
Чи здорові, чи може хто вмер? —
Рідний краю, хто з нас не побаче
Тебе нині і хто не заплаче?

До святої вечері сідали
Ми колись при власному столі,
„Бог предвічний” нам колядували
Під вікном колядники малі,
По вечері ми ішли до церкви,
Сяли зорі і мороз скрипів. —
Нині в хмарах зорі нам померкли,
Білий сніг від кривди почорнів, —
І стаєнка божа в Вифлеємі,
Перед нами в крові вся і в димі.

З дзвіниць наших поздїмали дзвони,
Замість дзвона висить мотузок,
І від Сяну до Дону проклони
Гомонять з різдвяних колядок,
Не втішається навіть дїтвора,
(Що значить золочений горіх?)
Вся країна, ніби важко хора,
Скрізь один страшний, смертельний гріх,
І здається, що й Христос заплаче,
Як уродиться і нас побачить.

А все ж нині Свят-вечір в нас дома,
Борщ і голубці, кутя, дідух,

Десь дівається з тіла утома,
І новий вступає в груди дух.
Все, чим серце здавна накупіло,
Ніби стравою старий казан,
Силою новою лється в тіло,
Прилипає, як бальсам до ран,
Хочеться співати „Бог предвічний”, —
Краю мій, і Ти, й Ти — вічний!

Богдан Лепкий.

«»

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Над Вифлеємом ясна зірка
На світ увесь нам засіяла,
Нову радість звістувала,
Що вже сповнилась пекла мірка,
Бо Він зявився межі нами —
Вчинити мира нас синами...

Над Вифлеємом зірка ясна
На світ увесь нам засіяла
І бідних у гору підняла —
Щоби скінчилася нещасна
Та доленька, те чорне горе,
Щоб вчилися кати — покори...

І нам заблисни, ясна, з неба,
Світи нам щастячком, спокоем,
Щоб ми не мучилися боєм
Проклятим — мира нам потреба.
Проч лихоліття і сліз мре —
Сіят нам вифлеємська зоре!

Сильвестер Яричевський.

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР.

У ту нічку святую, врочисту,
В таємну ту нічку чудес,
Як надягне світ ризу зористу,
Сходить Боже Дитятко з небес.

Йде тихенько по сніжній пелені,
Босоніж гаєм, полем ступа,
Сосни клоняться Йому зелені,
Сірий зайчик до ніг припада.

А Воно, як що року від віка,
В людські серця в гостину спішить,
Щоби з Богом опять чоловіка
Таємничим союзом злучить.

Щоб зеднати розеднаних світом
У великій братерській любові,
І небесним промінем огрїту
Заквітчати землю в зимі.

У ту ніч чудотворну Дитяти,
Як засядем в родиннім кружку,
Помянімо тихим словом посвяти
Всю Україну мертву і живу.

Тих, що в бою за рідні прапори,
Щоб з кайданів народ розкувать,
Устелили своїм трупом простори
Від Амуру аж ген до Карпат.

Тих далеких, що в служі Сибіру
Линуть думкою в рідне гніздо,
Тих по тюрмах, що в мурах у сірих
Крізь решітку витають Різдво.

І хай в вечір єдиний той в році,
Хоч нас ворог давить і лома,
В світового безладдя потоці
Серцем буде Україна одна!

К. Малицька.

«»

ПРИ ЯЛИНЦІ.

Лишається, блищить,
Сам шпиль ярка зізда красить,
Зір надить грою свічечок
І ласоців і забавок.
Вбігають діти... З дива стали,
Відтак угору руки зняли,
На radoшах гурток скричав:
„О, як ялинку Ісус убрав!”
Найменше в мамі на руках,
Роздивлюєсь по галузках,
Сміються ясні оченята,
За вогник ловлять рученята.
„Най! — каже мати — попече!
І зараз буба там буде...”
Не слухає, в жар свічки пальчик пхає,
А ще скоріше відтягає.
У плач, і сльози мов перлинки
На зелень котяться ялинки.
Та нім послідна з них упала,
Уже матуся зцілувала,
Йї малий, спечений пальчик любий
Бере в свої сердечно губи, —
А де ж лік краший є на рани
Над поцілуй такий коханий!...

Віра Лебедова.

КОЛЯДА.

Здрігнувся стіп. В колибі придорожній
Зійшлись ангели на таємну раду.
— В цю ніч — казали — вродиться Вельможний,
Що з рук неправих відбере всю владу.

І слово в тіло перейшло достоту,
Раділи бідні, а панам байдуже.
Чи знав Ти, Христе, що життя Голготу
Готовить тому, що любові служить?

Колише Мати на руках Дитятко,
А Йосип-старець наче сонце сєє:
В долоні плеще та співа колядку.
Щаслива Мати леbedить: Мій раю!

Летять ангели та співають степом;
Чабан тривожно шепче: Що то буде?
А враз мітла багріє над вертепом —
Звіщає прихід Ірода та Юди.

П. Карманський.

ПЕРЕД СВЯТАМИ.

У школі, в хаті діточки
Немов пчілки дрібні гудуть
І плещуть радісно ручки:
„Вже свята йдуть, вже свята йдуть!”

Біжать посовгатись на лід,
Палає радісно лице:
За кілька днів зрадіє світ,
Бо буде кутя, деревце!

Нема новеньких чобіток,
Бо всюди тисне нас біда.
Та бачиш радість в діточок,
Бо йде, іде вже коляда!
Маленькі хлопчики мої
І дорогенькі школярки,
Не думайте лиш про самі
Орішки, цукор, пиріжки!
Підете ви від хат до хат
З дзвінком й хрестом колядувать,
То не забудьте в день коляд
Україну рідну спогадать.
Зберете купу ви грошей,
На Рідну Школу щось вділіть,
І дітям бідним тим в біді
Як можете, так допоможіть.
І всім маленьким пустіям,
Всім, хто учитись пильно рад,
Багатим й бідним школярям:
Веселих свят! Веселих свят!

О. Б.

«»

ПІД ЯЛИНКОЮ.

— Спас родився в Вифлеемі! —
Зірка людям объявила,
В світ понесла добру вістку
Тай усіх розвеселила.

Вбогих, хорих і прибитих
Звеселили ті новини,
Звеселилося й серденько
Української дитини.

Свічками цвиге ялинка,
Світлом сяє скромна хатка,
Шепче радісну молитву
Обдароване дівчатко.

І говорить: — Любий Христе!
Дай, щоб всі українські діти
Твоїм Рождеством пресвітлим
В ті часи могли радіти!

Ані срібло, ані злото —
Дай їм ласку, дай їм волю,
Кращого часу дїждати
Дай їм, Господи, я молю...

Олег Пігдірський.

У СВЯТУ НІЧ...

В Різдвяну нічку, святу, веселу —
Ходить Ісусик по наших селах.

І де дитина добра у неньки,
Стає в віконці Ісус маленький:

Благословить там тиху хатину —
Тиху хатину й добру дитину.

А як сирітку бідну побачить,
Що у куточку гіренько плаче —

Кладе на неї рученьку ясну
І вже в сирітки біль увесь гасне.

Потім Ісусик сходить на ниви
Й благословить їх на гарне жниво:

„Сійся, родися, жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця!”

Й зерна надії засіва всюди
На гарне жниво за пильні труди...

Ходить Ісусик по наших селах
В Різдвяну нічку — святу, веселу...

Я. Вільшенко.

ПІД РІЗДВО.

Гадко! Куди ти? Куди?
Вігер загладив сліди,
Блуд ходить попід острішки,
Ні кіньми, ані пішки
Не забіжиш туди,
Де бігав дрібними ногами
Колись, давними літами, —
От, краще в хаті сиди!

Легко сказати!... Манить
Хоч на хвилину, на мить,
Як не на яві, то в сні
Перелетіти в давні
Літа минулі.

З усіми,
Близькими серцю, своїми
Відсвяткувати Різдво.
Куля — ялинка — зізда,
І житний сніп і коляда,
І все і все так, як було.

Так, як було!... Та годі, брате!
Ані людей тих, ані хати

Тієї вже давно немає,
Лиш коляда ще там блукає,
Оцей наш славний „Бог предвічний”.
Який, який він довговічний”!
Без радія і без антени,
Чи чуєш? — Лине аж до мене,
І, хоч нас ділять гори й доли,
Не мовкне на Різдво ніколи.

Богдан Лепкий.

Я Л И Н К А.

Як чарівно, як миленько
Сяють, світять свічечки
На ялинці, що в чічки
Пестрі прибрана гарненько.

А як радісно серденька
Бються в грудях діточкам,
Лиш всміхнеться їх очам
Ця ялинка принадненька.

Й я чарівний вид цей люблю,
Веселіє мені світ —
Наче ясний щастя цвіт
В моім серці я голублю.

Але більш мені миленькі
Від ялинки свічечок
В Україні діточок
Оченят вогні ясненькі.

Але більш мені миленький
Ніж ялинки ясний дар

В діточок Вкраїни жар
У маленьких їх серденьках.

Кілько тільки я погляну
В оченята ясні ті,
У серденька їх палкі,
Мов в новому світі стану.

Бачу й чую в цій хвилині:
Оченята ясні ті
Вийдуть на шляхи нові,
Найдуть долю Україні.

Бачу й чую в цій хвилині:
Цих палких сердечок жар
Злучиться в любови пожар
І дасть волю Україні.

Я. Вільшенко.

Я Л И Н К А.

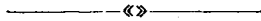
Як нічка преясна
Обійме всю землю,
Як місяць тихо засяє
Блеск дивний, срібlistий
Розіллесь довкола, —
Це ангел божий злітає.

І вносить зелену,
Чудову ялинку
У чисту, у ясну хатину
І тихо задзвонить
У срібний дзвіночок
І збудить маленьку дитину.

Та в ушко рожеве
Тихенько шепоче:
„Встань мила, встань люба дитинко,
Для тебе із неба
Для тебе дитино
Приніс я чудову ялинку.

Лиш вчися все пильно
І все будь, дитино,
Слухняна для батька і мами
І рано і в вечір
Молися до Того
Що там є, високо над нами”.

3. Е.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

„Веселих свят, веселих свят!”
Так хай звучить по всій землі,
Де лиш живе наш рідний брат:
Веселих свят його сімі!

Веселих свят, веселих свят
Бажаю всім в усім краю;
Для міст і сіл, для бідних хат
Веселих свят желання шлю!

Веселих свят! — я ближнім всім
Так небо все схилити рад!
Тому і днесь бажаю їм:
„Веселих свят, веселих свят!”

М. Мартинюк.

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

На Свят-вечір, красний вечір,
Ясна зірка в небі сяє,
І молитву шепчуть бори,
Десь таємний спів лунає.

Українська дитина
Ніжно тупиться до мами:
— Нене, що то за новина?
Хто співає над полями?

— То Свят-вечір, мій соколе, —
Так шепоче рідна ненька.
— То звенять янгольські хори,
Бо вродивсь Ісус маленький.

За любов, за справедливість,
Це Дитя буде терпіти,
Всіх покривджених підійме,
Замість терня дасть їм цвіти.

Замість нужди і недолі
Дасть Ісус добро й свободу,
І дарує кращу долю
Українському народу!

Ю. Ігорків.

ХРИСТОС РОДИВСЯ — БОГ ВОПЛОТИВСЯ.

У Вифлеемі, невеликім місті,
Була стаєнка, маленька, убога,
Там народився із Диви Марії
Ісус маленький, Син Господа Бога.

В ту нічку ясна зоря засвітила,
Мудрцям дорогу вказала зо Сходу,
Вони спішили туди, де вродилось
Дитятко Боже, із царського роду.

Прийшли і дари перед ним зложили,
Пахуче миро, золото й кадило,
Мале Дитятко дарами раділо
Й мудрців побожних там благословило.

Прийшли вклонитись пастирі убогі,
Що недалеко пасли свої стада,
Вони клякнули і молились щиро,
І усміхнулась Мати Божа рада.

Обручник Йосип теж глядів утішно,
Що й діти були поміж пастушками,
Вони просили ласки від Ісуса
Невинними діточими устами.

І ми вклонімось, українські діти,
Перед Ісусом на пахучім сніні,
Й просім, щоб зволив нам добро зіслати
І щастя й долю дав рідній країні.

Ю. Шкрумеляк.

«»

З КОЛЯДОЮ.

Радість стала!...
Світ широкий ген обняла;
Від палати аж до хати
Лине оклик днесь крилатий,
Серед стужі, серед тьми
Народився Бог любви!

Радість стала!...
Зоря світу засіяла.
Серця людські зединяє,
Святість в душі наливає,
До нового зве життя
Вифлеємське Дитя!

Радість стала!...
Піснь надії нам заграла:
Що скінчуться дні недолі,
Заживемо знов на волі,
Зійде сонце на наш тин...
Народився Божий Син!

Радість стала!...
Віра силу тьми зломала.
Гей, злучімо серця, руки
До роботи, до науки,
До борби за кращі дні!
Народився Бог любви!

„Дзвінок”.

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Тишина. Ясен місяць пливе в небесах,
Мов очиці ангельські сяють зірки,
Політають снігу мотилі-платочки,
Заблищали світилця в хатах,
Затягли діточки
Колядки.

— Народився великий, ласкавий нам пан,
Що утіху приніс пригнобленим, смутним —
І закон появился новий враз із ним:

Порівняв він усякий вже стан
І пролити прийшов
За нас кров...

Так сотками вже літ тота пісня луна —
І рік-річно надія сяляється в нас,
Що наспіє, прийде ще колись добрий час,
Коли правда святая одна
Всю пекольную гидь
Побідить...

О, Месіє, пошли ту Різдвяную ніч,
Коли правда одна і спільная любов
Заловнить і серця і всю людськую кров —
Всяка злоба ізникне вже пріч —
І весь мир заспіває одну
Коляду...

Сильвестер Яричевський.

«»

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Смеркається. Ослизлий день
Між мурами конає.
В печі червоний блис огонь,
А в сінях вітер грає.

Той тихий і сумний настрій
Несе мене світами.
І я лечу на крилах мрій
До батька і до мами.

Сніжок паде, як срібний пух,
Мороз малює квіти:
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сінях діти.

Знайшли собі свистун-горіх
І свищать в перегони;
Лящить в ухах дитячий сміх,
З дзвіниці дзвонять дзвони.

Гей, скільки то минуло літ!
А я так добре чую —
Кожухів шелест, скрип чобіт
І щирю пісню тую.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою;
А я все памятаю вас,
Як йдете з колядою.

Ще й нині чую, як Юрко
Співає: „Бог предвічний!”
Як сопраном пищить Федько,
Баском реве Зарічний.

Скрипливий, наболілий спів,
Такий, як хлопські груди;
Та хто його раз зрозумів,
До смерти не забуде!

Ще й нині бачу, як Федір
„Вінчовання” голосить.
Втворились двері на розтвір
І батько в хату просить.

І починається річна
У панотця гостина;
Ціле село еднається
Немов одна родина.

Засіли газди на лавках,
Найстарший на покуття —

Тріщать склянки в сильних руках,
На стелю мечуть кутю.

Говорять... А слова летять
Молитвою до Бога...
Та чи дійдуть, чи долетять?
Щаслива їм дорога!

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою...
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?

Чи ще живий Федір, Юрко,
І наш сусід Зарічний?
Чи й нині, як колись давно,
Співають: „Бог предвічний”?

Чи й нині мерехтять зірки
Над хаткою старою?...
Гей, краю мій, не знаєш ти,
Як тужно за тобою!

Богдан Лепкий.

V. ДЕКЛЯМАЦІ НА СВЯТО КНИЖКИ.

КНИЖЕЧКО МОЯ!

Книжечко моя
Дрібнесенькая!
Люблю я тебе читати,
Листочки ті оглядати;
Відганяєш чорну скуку,
Даєш розкіш і науку, —
Книжечко моя
Дрібнесенькая!

Книжечко моя
Дорогенькая!
Я любити тебе мушу,
Розясняєш мені душу,
Вчиш кохати правду ясну,
Жити чесно, мирно, красно,
Шанувати родиноньку
І любити вітчиноньку, —
Книжечко моя
Дорогенькая!

Книжечко моя
Прехорошая!
Все буту тебе читати,
Листочки ті оглядати;
За таку твою прислугу
Ти на все моя, подруго!
Книжечко моя
Прехорошая!

Сильвестер Яричевський.

КНИЖКА ГОВОРИТЬ...

Листочки білі з чорними жилками,
де-не-де барвний для прикраси цвіт,
чи вже пізнав ти, хто я? Поруч мами —
найбільший друг твій, йду з тобою в світ.

Беру тебе за руку, ще дитину,
і в казки край для радощів веду,
у школі вчу, як жити, світ любити,
перемагати горе і біду.

А скінчиш школу, юнаком зробився,
то знай, що в тобі мало ще тих знань...
Тоді лиш в мене відповідь ти знайдеш
на безліч всяких і важких питань:

Як сонце гріє, дощ коли спадає,
звідкіль недуги, як їх берегтись,
світи широкі розгорну для тебе,
усе, що треба, в мені ти знайдеш!

Коли нераз у час важкої праці,
знеможений, геть вибитий із сил,
до мене поспішиш — скріплю я твого духа,
зміцню я лет твоїх охлялих крил.

Коли ж не сам ти, жінку, маєш, діти,
а голод в хату зазирне вікном —
мене спитай, як з лихом битись треба,
щоб не упасти під біди ярмом.

Хто ж біль загоїть, муки втихомирить?
Хто заспокоїть пристрасти життя?
Скріпить, пригорне, дасть розраду серцю?
Хто? Хто, мій друже? — Книжка! — тільки я!

Богдан Кабарівський.

МОЯ КНИЖЕЧКА.

Моя книжечка маленька
Промовляє до серденька,
А так люблю, так сердечно,
Мушу слухати конечно!

То розказує весело
Про далекі людські села,
Як там діти проживають,
Що за псоти виправляють.

То говорить в іншу пору
Про чемненьку десь дівчорю,
Що в палаті, чи в хатині,
Є потіхою родині.

То про край чужий згадає,
Про звичаї, обичаї;
Про давні кроваві бої,
Що в них билися герої.

То про рідний край шепоче,
Пригадати славу хоче, —
Про козацтво, Запороже,
Про стрілецтво наше гоже.

Про лани, степи говорить,
Як весна в них чуда творить;
Про високі, сині гори
І про рідне Чорне море.

Я те чую і думаю ...
Й ніби я десь в тому краю,
Й ніби я іду степами,
Або лину облаками ...

И ніби чую брязкіт зброї,
Йдуть у бій хоробрі вої, —
А я з ними — за Україну
Бюся, бюся до загину.

А як збуджуся з задуми,
Бачу, що ті дивні думи
З книжки любої збираю,
Що в руках її тримаю!

Олег Підгірський.

«»

РІДНА КНИЖКА.

(Прохання малого українця).

Ненько рідна, милий батьку,
Ти, сестро і брате,
Навчіть мене по рідному
Читати й писати.

Навчіть мене, вас благаю,
Рідненького слова, —
Бо лиш воно дух просвітить
І серце малого.

Як сонечко, тьму прогонить,
Створить з ночі днину —
Рідне слово лиш освітить
Українську дитину...

Як зіроньки небом сяють
У ночі погідній,
Золоті слова так склались
Я книжечці рідній...

Їх від слова і до слова
Читати бажаю —
Навчіть мене, батьку-ненько,
Щиро вас благаю!...

Орися Морфієвич.

П О Р А Д А.

Вчіться діти! Мудра книжка
Скаже вам всего багато
З того, що колись другими
І посіяно й пожано.

Та ще й те запам'ятайте,
Що для всякого народа
Ще одна є з книжок книжка —
Та, що ми звемо — природа.

Йдіть на гори, тихий беріг,
В гай, зеленую діброву:
Там ви вчуєте щось друге,
Інші речі, іншу мову.

На траві й квітках росинка,
Шелестіння й гомін гілки,
Щебетання й пісня пташки,
Скрип жука, гудіння бджілки.

Там, де крику не буває,
Другим чимсь на вас подише
І в душі — добро і правда
Свій святий закон напише.

Я. Щоголів.

СПОВІДЬ ЧИТАЧА.

Мало їв би, мало спав би,
А книжки все лиш читав **би**;
Трохи мамі допомагаю,
Відтак сяду і читаю.

Маю шафку з полицками—
Вщерть обставлену книжками,
Як лиш зайвий сотик маю —
То на книжечки складаю.

Бо книжки можуть зброя,
Биховують на героя —
Розум в голову вкладають,
Чуттям серце пановняють.

Вмію книжки шанувати,
Вмію гарно опраляти —
Бо книжечка без оправи
Не зазнає довго слави.

Наш поет Франко говорить:
„Що книжки — глибоке море!
А хто в нім до дна пірнає —
Дивні перли добуває...”

Книжка — хоч німа і тиха,
Вчить і береже від лиха —
І хоч голосу не має,
Кажуть: „дурнів сто навчає”.

І мене вона навчила,
Що в науці дивна сила;
Що в ній скарби-самоцвіти —
Їх ні вкрати, ні купити.

І ви, діти, теє знайте —
Тай про книжки завжди дбайте,
Бо хто книжку призабуде —
То не будуть з нього люди!

Роман Завадович.

К Н И Ж Е Ч К А .

Є в мене вірні други
І люба є рідня,
Одначе наймиліша —
Це книжечка моя.
І зжилася із нею
Діточая душа,
Бо в радості втішає,
А в смутку розважа.
Добро мені покаже,
Від злого відверта,
До правди шлях прямує,
Де воленька свята.
І ум мій молоденький
Огорне в блиск знання,
Щоб йти у путь правдиву —
Ніколи навмання.
І серденько мрійливе
Любовю уквітча
І чесноти квітками
Душу мені ввінча.
І другів я кохаю,
І люблю всю рідню,
Одначе найсильніше —
То книжечку мою.

Роман зі Славної.

УКРАЇНСЬКИЙ ШКОЛЯР.

Я школяр, молодець,
Під пахою букварець,
Біжу в школу вуличками,
Стежечками, доріжками,
Дрібненькими ніжечками.

В школі пишу і читаю,
І рахую і співаю,
І рисую й уважаю, —
Що спитають — усе знаю,
Бо українську вдачу маю.

А як вийдуть з мене люди,
Яка ж радість тоді буде —
І для мене й для родини,
Для народу й України —
З української дитини!

Це я знаю, тому дбаю,
Тому пишу і читаю, —
В Рідну Школу все спішуся,
І пильненько в ній учуся, —
Українець я зовуся!

М. Кумка.

ЛЮБЛЮ КНИЖКУ.

Люблю батька й неньку,
Люблю хату рідну,
Бабусю стареньку,
Няню нашу гідну.
Люблю-ж не словами,
Ділом поважаю,
Йду я їх слідами —
Манівців не знаю.

Неня вчить що днини
Бога прославляти,
Про членів родини
Завжди пам'ятати.

Понад все і всюди
Нарід свій любити,
Для нього всі труди
В дарі приносити.

Батько навчає
Край свій лізнавати,
Про книжки він дбає,
Каже всім читати.

Книжка з покон віку
Зброя найсильніша,
Вчить чудесь без ліку,
Мудрим наймиліша!

Хто ж каже, що любить
Рідну справу дуже,
Книжки ж не голубить —
Не вір йому, друже!

Хто каже, що любить
Того, що не знає —
Лукаво всіх дурить,
Чести він не має...

Понад все душею
Любить книжку буду,
Зброєю тією
Я весь світ добуду!

М. Угрин-Безгрішний.

ШКОЛЯРІ ТА БДЖОЛИ.

Бренять, гудуть при праці бджоли
В садочку на горі,
А через сад ідуть до школи
Веселі школярі.

І каже Ганя до Марусі:
— Яка мала бджола,
Але летить гень-гень по лузі
З далекого села!

— І скільки то разів ця бджілка
Несе солодкий сок,
Щоби краплин принести кілька
Для себе й для діток.

— Не легко бджолам тим маленьким
Трудитись так, о ні!
Та мід цей буде солоденьким
В холодні, зимні дні.

— Наука мудрість, що й казати —
Це теж солодкий мід,
То ж будем вчитись і кохати
Книжки, як бджоли цвіт.

— І хоч нераз у нашій школі
Тяженький труд несем,
Зате буде нам краща доля
Тоді, як підростем!

Олесь Чмелик.

КНИЖКА — ДОБРА ВЧИТЕЛЬКА.

Пильно ходжу я до школи
Й не цураюся науки,
Вчиться розум мій думати,
Вчуться працювати руки.

Але як прийду зо школи,
В дома рівнож не дармую:
Трохи бавлюся і знову
Вчуся, думаю, міркую.
Бо і в дома, треба знати,
Добру вчительку я маю:
Що лише не зрозумію,
То її про це питаю.
О, яких річей предивних
Вчителька мене навчає!
А казки які прекрасні
Солодко розповідає!
Про Україну, про чужину,
Дивні птахи і звірята,
Про моря й глибокі ріки
Вміє гарно розказати.
Що за вчителька це в тебе?
Кожне з вас мене питає!
Ця учителька — то книжка,
То вона мене навчає!
Діти! Хто з вас ме читати
Завжди книжечку цікаву,
Той зросте на втіху неньці,
Вітчині своїй на славу!

Ю. Шкрумеляк.

С Т Р О Ф И

Добірні думки Івана Франка про науку і книжки.

1.

Хто в першій чвертині життя
Знання не здобув,
А в другій чвертині життя
Майна не здобув,

А в третій чвертині життя
Хто чесним не був,
Той скаже в четвертій: „Бодай
Я на світі не був!”

2.

Учись, щоб був ти сильним мужем,
Як засвітає день новий!
Учись, щоб в ряд ти став готовим,
Як клич роздасться боєвий!

3.

Добру науку приймай,
Хоч її й від простого чуеш,
Злої ж на ум не бери,
Хоч би й святий говорив.

4.

Не має друга понад мудрість,
Ні ворога над глупоту,
Так, як нема любови в світі
Над матірну любов святу.

5.

Не високо мудруй,
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти сміло борись;
Не бажай ти умом
Понад світом кружить,
А скоріш завізьмись
В світі праведно жись!

6.

Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труд мав досить,
Дивнії перли виносить.

7.

Ворог батько, ворог мати,
Що не вчили сина!
І ліде він в світ блукати
Як та сиротина.
Як між павами ворона
Поваги не має,
Так невчений в товаристві
Голову схиляє.

8.

І ніхто най не говорить:
„Що мені наука!“
Бо наука — мудра штука,
Міцніша від бука.
Вона тобі в пільмі світить
І гріє у студень,
Вона тобі в смутку втіха
І празник у будень;
Вона сила і багатство
І бита дорога,
В ній покривджених опора,
Слабих перемога.

ЗМІСТ ДРУГОЇ ЧАСТИНИ:

I. Деклямації на Новий Рік.

З Новим Роком. — Іван Франко	6
На Новий Рік. — П. В'ін.	7
Привіт Новому Рокові. — П. Люпенко	8
Під Новий Рік. — Б. Л.	9
Встання від Нового Року. — Олена Пчілка	11
На Новий Рік. — Леонід Глібів	12
Новий Рік до нас іде! — М. Матвіїв-Мельник	13
З Новим Роком. — В. Масляк	14
З Новим Роком. — Ю. Шкрумеляк	15
З Новим Роком. — К. М.	16
Під Новий Рік. — Катря Гриневичева	17
З Новим Роком. — К. Малицька	18

II. Деклямації на Великдень.

Великдень — Олена Пчілка	20
Христос воскрес. — Р. Сухоставський	21
Христос воскрес! — М. Магир	22
Христос воскрес! — Володимир І. Масляк	23
Воскрес Ісус із гробу... — М. Мартинюк	24
Благовіщення воскресення. — В. Пачовський	25
Розбитий дзвін. — Роман Купчинський	26
Великодні дзвони дзвонять... — Я. Вільшенко	27
Христос воскрес! — „Дзвінок”, 1908	28
На Оливній горі. — Я. Вільшенко	29
Христос воскрес. — В. Хронович	30
Великдень. — Я. Вільшенко	31
Христос воскрес! — Василь Шурат	32
На Великдень. — Богдан Лепкий	33
Втчай зимо... В. Шурат	34
Великдень. — О. Герета	35
Два Воскресіння. — Р. Завадович	36
Великдень по знесенню панщини. — Іван Франко	37
Заграє дзвін воскресний і для нас!... — Ю. Ш.	39
Дити. — Тарас Шевченко	40

	Стор.
Воскресні дзвони. — М. Магир	41
Задзвонять дзвони... — І. Черевко	42
В день Воскресення. — Ольга Сиротинська	43
У Воскресний день. — Б. Нижанковський	44
На Великдень. — Леонід Глібів.	44
Перші крашанки — Олена Пчілка	45

III. Деклямації на Святомиколаївські вечорі.

Святий Миколай — Осип Федькович	48
В ніч св. Миколая. — Вол. Масляк	49
Святий Миколай над селом. — Ю. Шкрумеляк	50
Скромний українець. — М. Кумка	52
Святий Миколай. — Анатоль Курдидик	54
В ніч святого Нудотворця. — Роман Завадович	55
Святий Миколай іде... — Я. Вільшенко	56
Гість із неба. — Т. Курпіта	57
Дар святого Миколая. — Ю. Шкрумеляк	58
Святий Миколай. — „Дзвіночок“, 1931	60
Чудо св. Миколая. — Іван Франко	61

IV. Деклямації на Різдво.

У Різдвяні Свята. — Богдан Лепкий	64
Під Святий Вечір. — У. Кравченко	65
До Вифлеему. — Р. Купчинський	66
Різдво. — Р. Купчинський	67
У Різдвяну ніч. — Ол. Орлич	68
На Свята. — М. Магир	69
Коляда. — Теодор Галіп	70
Христос родився! — Я. Вільшенко	71
Ісусикова книга. — А. Курдидик	72
Христос родився! — Василь Хмара	73
Радісна новинка. — Ю. Шкрумеляк	74
Ялинка. — О. Олесь	75
На втечі. — Я. Вільшенко	76
Святий Вечір. — В. Самійленко	77
Святий Вечір. — Богдан Лепкий	78
Святий Вечір. — Сильвестер Яричевський	79
На Святий Вечір. — К. Малицька	80
При ялинці. — Віра Лебеда	81
Коляда. — П. Карманський	82
Перед Святами. — О. Б.	82
Під ялинкою. — Олег Підгірський	83
У святу ніч. — Я. Вільшенко	84

	Стор.
Під Різдво. — Богдан Лепкий	85
Ялинка. — Я. Вільшенко	86
Ялинка. — З. Е.	87
Веселих Свят! — М. Мартинюк	88
Святий Вечір. — Ю. Ігорків	89
Христос родився — Бог воплотився. — Ю. Шкрумеляк	89
З колядою. — „Дзвінок”.	90
Святий Вечір. — Сильвестер Яричевський	91
На Святий Вечір — Богдан Лепкий	92

V. Деклямації на Свято Книжки.

Книжечко моя! — Сильвестер Яричевський	96
Книжка говорить — Богдан Кабарівський	97
Моя книжечка. — Олег Підгірський	98
Рідна книжка. Оріся Морфієвич	99
Порада. — Я. Шоголів	100
Сповідь читача. — Роман Завадович	101
Книжечка. — Роман зі Славної	102
Український школяр. — М. Кумка	103
Люблю книжку. — М. Угрин-Безгрішний	103
Школярі та бджоли. — Олесь Чмелик	104
Книжка — добра вчителька. — Ю. Шкрумеляк	105
Строфи. — Іван Франко	106

**ДЛЯ НАУКИ СПІВУ В ШКОЛІ ЧИ ДОМА
НАЙЛІПШЕ НАДАЄТЬСЯ**

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНИК

у 3-ох частих з нотами на 1, 2 і 3 голоси.

Багато оригінальних пісень, уложених
для українських дітей в Канаді.

При кінці уміщений

**ДОДАТОК ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ
з топірцем, вільноруч і лентами**

для хлопців і дівчат. До всіх вправ є
подані образці з описом кожного руху.

Цей співаник повинен мати кожний
український учитель і кожна укра-
їнська дитина. Він повинен бути
в кожній хаті, де є укра-
їнські діти.

Ціна 75 центів.

Замовлення слати на адресу:

UKRAINIAN VOICE

P. O. Box 3626

WINNIPEG

CANADA

ДЕКЛЯМАТОР С Н І П

ТОМ I. — ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ:

ЧАСТЬ 1. Патріотичні і веселі деклямації50
ЧАСТЬ 2. Деклямації на Новий Рік, на Велик- день, на Святомиколаївські вечорі, на Різдво, на Свято Книжки40
ЧАСТЬ 3. Деклямації на День Матері35

ТОМ II. — ДЛЯ СТАРШИХ:

ЧАСТЬ 1. Патріотичні і веселі деклямації60
ЧАСТЬ 2. На Свято Шевченка, Франка, Лесі Українки і др.60
ЧАСТЬ 3. На роковини Першого Листопада, на роковини Самостійности й Соборно- сти України, на роковини Крут50

Оба томи разом, брошуровані \$2.75

На добрім книжковім папері, оправлені в гарних,
синіх окладинках, напис витиснений золотими
буквами, оба томи становлять разом
поверх 800 сторін. — Ціна \$6.00.

Замовлення слати на адресу:

UKRAINIAN VOICE

BOX 3626

WINNIPEG, MAN.